

## PROGRAM STROKOVNEGA USPOSABLJANJA

9. april 2020

v Cankarjevem domu, Prešernova cesta 10, Ljubljana

**Kulturni bazar 2020** prinaša bogat program strokovnega usposabljanja. Več kot petdeset dogodkov na ta dan udeležencem/-kam omogoča, da si program oblikujete po svojih potrebah in željah.

Program predstavlja različne načine, kako nam je z medresorskim sodelovanjem uspelo okrepiti zavest o pomenu kakovostne kulturno-umetnostne vzgoje ter spodbuditi številna kreativna partnerstva, ki danes že pripomorejo ne le k inovativnejšemu učnemu okolju, temveč spodbujajo tudi kreativno mišljenje, socialno vključenost, krepijo družbene veščine ter imajo številne druge pozitivne učinke na razvoj posameznikov in družbe.

### Strokovno usposabljanje namenjamo:

- strokovnim delavcem/-kam iz **vzgoje in izobraževanja**:
  - vrtcev, osnovnih in srednjih šol,
  - osnovnih šol s prilagojenim programom ter zavodov za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov/-ic s posebnimi potrebami,
  - glasbenih šol, dijaških domov, ljudskih univerz,
  - Zavoda RS za šolstvo, Centra RS za poklicno izobraževanje, Andragoškega centra RS, Centra šolskih in občolskih dejavnosti, CMEPIUS-a ...;
- strokovnim delavcem/-kam iz **kulture in kulturnim ustvarjalcem/-kam**;
- strokovnim delavcem/-kam **širše strokovne javnosti**, ki lahko pri svojem delu vključujete kulturnovzgojne vsebine (npr. zdravje, okolje in prostor, gastronomijo, šport ...);
- načrtovalcem/-kam politik in strokovnim delavcem/-kam na pristojnih **ministrstvih in državnih ustanovah**, ki v različnih resorjih skrbite za programe in projekte za otroke in mladino;
- načrtovalcem/-kam politik in strokovnim delavcem/-kam v **občinah in lokalnih skupnostih**, ki skrbite za kulturo in izobraževanje oz. družbene dejavnosti;
- strokovnim delavcem/-kam in študentom/-kam **različnih fakultet in akademij**;
- **staršem in drugim družinskim članom/-icam** ter vsem, ki želite otrokom in mladim približati kakovostne kulturne vsebine, jim zagotoviti ustvarjalno preživljanje prostega časa ali pa skrbite za kakovostno družinsko kulturno pismenost;
- **vsem, ki vas zanimata kultura in kulturno-umetnostna vzgoja.**



# PRIJAVE

**Udeležbo na strokovnem usposabljanju Kulturni bazar 2020 si zagotovite z e-prijavo, ki je vaša vstopnica na izbrane dogodke.**

Program je zasnovan tako, da so vsebine zanimive za vse našete skupine strokovnih delavcev/-k, zato tega pri posameznih dogodkih ne navajamo posebej. Pri dogodkih, kjer je vsebinski poudarek prilagojen določeni skupini v okviru vzgojno-izobraževalnega sistema, je to posebej označeno (vrtec – V, osnovna šola – OŠ ali posamezna vzgojno-izobraževalna obdobja (VIO) OŠ: 1 – prvo VIO, 2 – drugo VIO, 3 – tretje VIO, srednja šola – SŠ).

Če si želite izbrati program, ki vam bo najbolj po meri glede na vaše zanimanje in področje dela, vam priporočamo, da se prijavite čim prej, **saj je število sedežev v dvoranah in predavalnicah omejeno.**

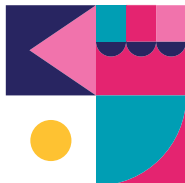
**Prijavo pošljite čim prej, najpozneje pa do 25. marca 2020.**

Potrdilo o udeležbi na strokovnem usposabljanju lahko prejmete vsi, ki se udeležite dogodkov v skupnem obsegu **vsaj osmih šolskih ur.**

Udeležite se lahko tudi le posameznih dogodkov, vendar je tudi v tem primeru **potrebna e-prijava (kot vstopnica).**

**Vrtcem in šolam prav posebej priporočamo, da se usposabljanja na Kulturnem bazarju udeleži več strokovnih delavcev/-k posameznega VIZ** (strokovni delavci/-ke različnih predmetov in področij, različnih stopenj izobraževanja, tudi svetovalne službe, šolski knjižničarji/-ke ...).

**Udeležba na strokovnem usposabljanju je za vse udeležence/-ke<sup>1</sup> brezplačna.**



<sup>1</sup> V nadaljevanju uporabljeni in zapisani izrazi v slovnični obliki za moški spol se uporabljajo kot nevtralni za ženski in moški spol.

9.00–10.00

## Čigavo delo je spreminjanje kulturnih vzorcev? dialoško predavanje

Sodelujeta: mag. Ivana Djilas in dr. Renata Salecl

Ivana Djilas in Renata Salecl bosta v pogovoru preizprašali odnos do drugačnosti v slovenskem okolju. Vprašali se bosta, kako otrokom nehoti prenašamo stereotipe o rasi, spolni usmerjenosti in položaju žensk. Še posebej bosta izpostavili vlogo umetnosti v spreminjanju kulturnih vzorcev. V pogovoru bosta nanizali primere iz osebnih izkušenj in literature, ki bodo pomagali osvetliti zagate z različnimi vrstami izključevanja, s katerimi se srečujemo v Sloveniji.

**Ivana Djilas** je gledališka režiserka, in publicistka, včasih tudi kolumnistka *Mladine*, je ekonomska migrantka, umetnica, »žena sa karijerom«, magistrica umetnosti, prekarna delavka, feministka, še vedno prvič poročena, mama temnopoltega otroka in otroka s posebnimi potrebami, lastnica hiše in kredita, glasna, z viškom kilogramov. Nima psa, mačke in facebooka. Pogumna je samo, ko je v to prisiljena.



foto: Peter Uhan

foto: Domen Pal

**Renata Salecl** je filozofinja in sociologinja, zaposlena kot znanstvena svetnica na Inštitutu za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani.

**Neposredni prenos plenarnega predavanja bo na 3. programu Radia Slovenija – ARS.**



11.00–12.30

## Eksperimenti s filmom

filmska projekcija s pogovorom

Izvajata: mag. Barbara Kelbl, Kinodvor; sodelujeta: Andrej Zdravič, filmski ustvarjalec, in Mateja Jagodič, Vrtec Jarše

Skozi filme spoznavamo drugačnost. Pa so tudi filmi različni? Ali so si podobni kot jajce jajcu? Spregovorili bomo o različnosti v filmski umetnosti, zakaj je potrebna in kje jo najdemo. Da bo zaživela tudi na platnu, si bomo ogledali nekaj krajših filmov in filmskih odlomkov. Predstavili bomo dva primera dobre prakse. Program kratkih filmov neodvisnega avtorja in filmskega ustvarjalca Andreja Zdraviča, letošnjega prejemnika Badjurove nagrade za življenjsko delo na področju filma. Z njim bomo spregovorili o izkušnji ogleda njegovih filmov z različnimi starostnimi skupinami, od predšolskih otrok do dijakov. Predstavili pa bomo tudi projekt *Cinemini Europe*, v katerem Kinodvor z mednarodnimi partnerji raziskuje metode filmske vzgoje najmlajših, v filmski program pa so vključeni tudi abstraktni, eksperimentalni, kinotečni in nenarativni filmi. V projektu *Cinemini Europe* sodelujeta tudi dva ljubljanska vrtca, v prihodnje pa bodo filmi iz projekta na voljo po vsej Sloveniji.



foto: arhiv Kinodvora

14.00–16.00

## Tematski sklop ENAKI V RAZLIČNOSTI

### Dekleta iz Ouage

filmska projekcija s pogovorom

Poudarek na vsebinah za SŠ

*Ouaga Girls*; režija: Theresa Traoré Dahlberg; Švedska/Francija/Katar/Burkina Faso; 2017, 82 minut; v francoščini s podnapisi; distribucija Beldocs. Pogovor vodi mag. Tea Hvala, Društvo za promocijo žensk v kulturi – Mesto žensk

Skupina deklet vihti izvijalke in kladiva ter kuka v motorje in podvozja avtomobilov. So dijakinje izobraževalnega centra za dekleta v Ouagadougou, glavnem mestu Burkina Fasa, ki se učijo poklicev avtomehaničark, avtoličark, avtoklepark, avtoelektričark. »Ženska lahko opravlja katero koli

delo, za katero se odloči,« pravi ena od njih, ko jo fant vpraša, zakaj se je odločila za ta poklic.

Dekleta so izbrala poklic, za katerega upajo, da jim bo prinesel neodvisnost in lepšo prihodnost, vendar se morajo ob tem soočiti s predsodki okolice, partnerjev in družin, včasih pa tudi z lastnimi dvomi in negotovostjo. V poetičnem dokumentarcu spremljamo njihov šolski vsakdan in tkanje tesnih prijateljskih vezi, ki jih prevevajo humor, sočutje in solidarnost.

Po ogledu sledi pogovor o filmskem prikazu spolne (ne)enakosti na področju izobraževanja, poklicnih izbir in dela v Burkina Fasu ter podobnostih in razlikah s položajem deklet in žensk v Sloveniji.



foto: arhiv Kinodvora

18.00–20.10

## Sklepna prireditev Kulturnega bazarja 2020

### Kolonija: mularija

filmska projekcija z uvodom

*Une colonie*, režija: Geneviève Dulude-De Celles, Kanada, 2018, 102 minut, v francoščini s podnapisi, distribucija Demiurg

Mlajša sestra Camille brezskrbno vandra po vasi ter se pogovarja s kokošmi in žabami, medtem ko njena starejša sestra, molčeča Mylia, svet doživlja drugače. Izgubljena je med negotovostjo v družini in ozračjem na novi šoli ter prvimi hišnimi zabavami. Camille ji predstavi Jimmyja, dečka iz ljudstva Abenaki, ki živi v bližnjem rezervatu. Ta ji bo pomagal, da se reši spon in sprejme samo sebe.

Film estetsko in poetično prikaže čustva v obdobju zgodnjega najstniškega iskanja avtentičnosti in je hkrati posvetilo sestrski ljubezni. Glavna nagrada mladinske žirije na Berlinalu 2019.



foto: arhiv Kinodvora

## KOSOVELOVA DVORANA

10.30–13.00

## Tematski sklop ENAKI V RAZLIČNOSTI

### Rožnati trikotnik (Bent)

predstava in pogovor z ustvarjalci

Poudarek na vsebinah za SŠ

*Prevajalec: Lado Kralj; režiser: Alen Jelen; dramaturginja: Saška Rakef; lektorica: Klasja Zala Kovačič; scenograf: Alen Jelen, Urša Loboda; kostumografka: Tina Kolenik, avtorica glasbe: Bojana Šaljić Podešva; avtorica videa: Valerie Wolf Gang; svetovanje za video: Pila Rusjan; koreograf: Ivan Peternelj; oblikovalec maske: Emperatriz; asistent režije in dramaturgije: Sandi Jeseni; izvajalci glasbe: David Trebižan, Bojana Šaljić P., Sergej Randelović*

*Igrajo: Jurij Drevenšek, Aleš Kranjec, Anže Zevnik, Rok Kravanja, Danijel Malalan, Anđa Rupič, Luca Skadi, Virginia Immaculata; produkcija: ŠKUC gledališče, Cankarjev dom, Zavod Kolaž*

*V pogovoru sodelujejo: Alen Jelen, režiser; Maja Šorli, teatrologinja; Aleš Zobec, Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana; povezuje: Zala Dobovšek, dramaturginja in gledališka kritičarka*

Ganljiva ljubezenska zgodba je postavljena v središče predvojne Nemčije, v čas, ko so oblast prevzeli nacionalsocialisti. Izpostavljena je zgodovina homokausta, v katerem je bilo tisoče LGBT-oseb označenih z rožnatim trikotnikom in poslanih v taborišča smrti. *Rožnati trikotnik (Bent)* je brezčasna igra o ljubezni, o človečnosti, o nemoči in upanju. Pa tudi o tem, da se predsodki in nestrpnost iz najtemnejšega časa 20. stoletja lahko kaj hitro ponovijo. Predstava nas opominja, da je sprejemanje samega sebe pogoj za boj proti vsem oblikam zatiranja.

Predstavi sledi pogovor o obravnavi različnosti in drugačnosti v gledaliških predstavah ter pri pouku. Razmišljali bomo o gledališču, ki odpira aktualne, družbeno relevantne in občutljive teme ter spodbuja razmislek, debato, razumevanje in strpnost.

Udeleženci dogodka bodo povabljeni na nacionalni strokovni posvet kulturno-umetnostne vzgoje na gledališkem področju **Pismenost za gledališče**, ki bo potekal 8. decembra 2020 v Cankarjevem domu v Ljubljani (več na strani 25).



foto: Nada Žgank



15.00–15.45

### 25 let Malih sivih celic Kako gresta televizija in radio v korak s časom in novimi generacijami otrok

pogovor

Poudarek na vsebinah za OŠ

*Izvajajo: RTV Slovenija – Radio, Televizija in MMC, s sodelavci*

Sodobne oddaje za otroke imajo privlačno podobo in preiščljeno vsebino, simpatične in navdihujoče voditelje, otroke nasmejijo in naučijo, preizkušajo njihove različne spretnosti in veščine, raziskujejo njihovo znanje in ustvarjalnost, tako v studiu kot v vsakodnevnem življenju. Zlahka jih je uporabiti, povezati, izpostaviti, navezati na katerokoli temo v vzgojno-izobraževalnem procesu.

Ustvarjalen pogovor o pomenu lastnih otroških oddaj Radiotelevizije Slovenija.

16.15–17.00

### Vprašaj, če si upaš Kako z medijski vsebinami osvežiti vzgojno-izobraževalni proces?

predstavitve z razpravo

Poudarek na vsebinah za OŠ<sub>3</sub> in SŠ

*Izvajajo: RTV Slovenija – Radio, Televizija in MMC, s sodelavci*

Kako danes mladim ponuditi kakovostne medijske vsebine, kako odgovoriti na vprašanja, ki jih begajo, kje z njimi doseči mlade? Multimedijška predstavitve oddaje *Osvežilna fronta* ter razprava o gledalskih in poslušalskih navadah mladih.



## ŠTIHOVA DVORANA

10.30–11.15

### Sprehod skozi čas

predstavitve projekta in pogovor

*Izvajajo: Tanja Lužar, Lutkovno gledališče Maribor; stanovalci Doma Danice Vogrinec; učenci OŠ Toneta Čufarja; predstavnika Francosko-nemškega kulturnega sklada in Goethe-Instituta Ljubljana*

Ideja za projekt je nastala na podlagi predstave z naslovom *Georges* (2018, Francija) avtoric Julike Mayer, lutkovne ustvarjalke iz Nemčije, in Mylène

Benoit, koreografinje iz Francije. Njuna uprizoritev raziskuje razmerje med preteklostjo in sedanostjo ter oživilja lutke iz predstav, ki niso več žive. Podobno pot ubira tudi projekt *Sprehod skozi čas*, ki združuje lutkovno, glasbeno in plesno umetnost. Skozi ustvarjalnost povezuje starejše in mlajše udeležence ter se osredotoča na razmerje med generacijami. Med nastajanjem projekta se ustvarjalci – s pomočjo nežive lutke in živega (lastnega) telesa – sprašujejo o odnosu do časa in zgodovine, o tem, kako smo med seboj povezani ter kako lahko o tem spregovorimo skozi umetnost.

Lutkovni in plesni izraz pomagata vsem sodelujočim in občinstvu tkati vezi med izkušnjami, spomini, pričakovanji in domišljijo. V predstavi so uporabljene lutke iz predstav Lutkovnega gledališča Maribor: *Zakleta princesa* (2003), *Krst pri Savici* (2010), *zakaj* (2011), *Ribič Taro* (2012) in *Rdeča kapica* (2017).

Projekt je omogočil Francosko-nemški kulturni sklad v sodelovanju s Francoskim inštitutom v Sloveniji, Goethe-Institutom Ljubljana, Lutkovnim gledališčem Maribor, Osnovno šolo Toneta Čufarja in Domom Danice Vogrinec. Predstavitvi projekta sledi pogovor s sodelujočimi, ki ga bo vodila dramaturginja Tanja Lužar.

Udeleženci dogodka bodo povabljeni na nacionalni strokovni posvet kulturno-umetnostne vzgoje na gledališkem področju **Pismenost za gledališče**, ki bo potekal 8. decembra 2020 v Cankarjevem domu v Ljubljani (več na strani 25).

12.00–13.00

### Moje telo je tudi moj inštrument

glasbeno-tolkalna delavnica

*Izvajajo: Jaka Strajnar, akademski glasbenik tolkalca in profesor tolkal*

*Body Percussion* je mednarodno uporabljen izraz za lastne inštrumente oz. telesna tolkala. Z uporabo svojega telesa tvorimo različno zvoneče udarce (plosk, tlesk, udarjanje po stegnih, prsah, koraki ...), ki tvorijo osnovo za izvajanje številnih aktivnosti, ritmičnih iger in ritmičnih spremljav. Z uporabo govora in petja pa lahko omenjene dejavnosti še podkrepimo. Zaradi preprostosti igranja in seveda dostopnosti je uporaba telesnih tolkal izjemno uporabna na vseh stopnjah izobraževanja.

Udeleženci bodo na delavnici spoznali osnovno tehniko igranja in izvedeli, kako uporabiti telesna tolkala pri delu z otroki in mladimi. Izvajali bodo različne uporabne aktivnosti, tvorili enoglasne in večglasne ritmične spremljave v kombinaciji s petjem ter spoznali princip, po katerem je potek ritmov s telesnih tolkal najlažje prenesti na različna druga tolkala.

14.00–15.00

## Tematski sklop ENAKI V RAZLIČNOSTI

### Marko skače ... enako, a drugače!

predstavitveni nastop

Poudarek na vsebinah za OŠ in SŠ

Izvajata: mag. Mojca Leben, Etnika, šola ljudskega plesa, in Julianna Laposa, Zala Band

Učenci/dijaki z ljudsko glasbo, pesmijo in plesom potujejo zdaj po eni, zdaj po drugi strani reke Mure oziroma po eni in po drugi strani državne meje – slovenski in madžarski. Ista pesem v dveh jezikih, slovenskem in madžarskem, ponuja mladim obiskovalcem zanimivo, ne zgolj glasbeno-plesno, ampak tudi jezikovno izkušnjo. V programu spoznavajo pesmi in plese slovenskega Prekmurja ter sosednje pokrajine Zala na madžarski strani med rekama Muro in Zalo. S pomočjo ljudskih inštrumentov, zvočil in plesa spoznavajo glasbeno-jezikovno dediščino domače in sosednje pokrajine (dežele). Program navdihuje bogata ljudska glasbeno-pevska dediščina obmurskega območja, tradicionalne igre in pripovedno izročilo. Učenci/dijaki so ves čas aktivni udeleženci v programu, ki jim ponuja bogato izkustveno doživljajsko spodbudo za nadaljnje učenje, raziskovanje in ustvarjanje.

Program je bil izveden tako v osnovnih šolah kot gimnazijah – tudi v okviru dejavnosti za kulturni ali plesni dan, dneve jezikov in medkulturnega učenja, ob dnevnih dejavnosti in medsosedskega ali meddržavnega sodelovanja.

16.00–17.30

## konS – Platforma za sodobno raziskovalno umetnost

predstavitve projekta

Poudarek na vsebinah za OŠ in SŠ

Izvajajo: sodelavci v projektu KONS: Zavod Kersnikova, Zavod Projekt Atol, Zavod Aksioma, Društvo Ljudmila, Zavod Cona Ljubljana; Univerza v Novi Gorici – Akademija umetnosti; Mladinski center Velenje; LokalPatriot, Novo mesto; Mladinski kulturni center Maribor

konS – Platforma za sodobno raziskovalno umetnost je projekt devetih partnerskih organizacij iz vse Slovenije, namenjen spodbujanju prebojnih umetniških stvaritev. V okviru projekta bomo med drugim spodbujali ustvarjalnost otrok in mladih, in sicer v t. i. vozliščih, ki so vzpostavljena v Ljubljani, Mariboru, Novem mestu, Novi Gorici in Velenju, v katerih potekajo različni projekti raziskovalnega učenja (delavnice, umetniški projekti itd.). Otroci in mladi bodo imeli v vozliščih dostop do najsodobnejših znanj in opreme, spoznavali bodo načela novih tehnologij in govorili o njihovem učinku. V vozliščih bodo nastajale skupnosti otrok in mladih, ki bodo delile iste vrednote: naredi sam (*do it yourself*), naredimo skupaj (*do it together*), učenje

skozi igranje (*learning by playing*), tudi če pogrešiš (*fail better*). Predstavniki projekta konS – Platforma za sodobno umetnost bodo na strokovnem usposabljanju predstavili pomen vozlišč za ustvarjanje sodobne raziskovalne umetnosti, strokovni delavci pa se boste lahko preizkusili v eni od umetniško-tehniških delavnic.

## KLUB CANKARJEVEGA DOMA

10.30–11.15

## Tematski sklop GASTRONOMIJA IN KULTURA

### Gibanica in / ali burger? Kakšno naj bo razumevanje prehranske kulturne dediščine v sodobnosti?

predavanje

Predava: prof. dr. Janez Bogataj

Pregovor pravi: Jemo zato, da živimo, a ne živimo zato, da bi le jedli. Sporočilo pregovora nas opozarja, da lahko tudi skozi posamezna živila, jedi, pijače, jedilne obroke in navade pri jedi spoznavamo posameznika, družine, skupine, njihove oblike gospodarskega prizadevanja, družbenih razmerij, odnosov in oblike duhovne ustvarjalnosti. Vendar to je le eden od pomembnih vidikov razumevanja prehranske kulturne dediščine. Prav tako, če ne še bolj, sta pomembna njen prostor in pomen v sodobnosti, torej tudi med mladimi v šolskem sistemu. Slovenija se prav na tem področju lahko pohvali z nekaterimi izjemnimi dosežki, hkrati pa tudi z neustreznimi koraki, ki to področje dediščine mladim ljudem pogosto le še bolj oddaljujejo od njihovega zanimanja. V sodobni globalni in potrošniški družbi je zato prav zaradi te njene usmeritve zelo pomembno, kako ter s kakšnimi metodami seznanjamo mladino z vsebinami in sporočili prehranske (gastronomske) kulturne dediščine.



foto: osebni arhiv

11.30–13.15

## Tematski sklop GASTRONOMIJA IN KULTURA

11.30–12.15

### Slovenija – Evropska regija gastronomije 2021 – priložnosti za izobraževalne vsebine predstavitev

Sodelujeta: prof. dr. Janez Bogataj, ambasador projekta ERG in Petra Ložar, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

Mednarodni inštitut za gastronomijo, kulturo, umetnost in turizem IGCAT je Slovenijo po uradni prijavi kandidature marca 2019 potrdil za nosilko naziva *Evropska regija gastronomije 2021*. Slovenija si bo z nazivom *Evropska regija gastronomije 2021* prizadevala doseči boljšo kakovost življenja v naši regiji, in sicer s poudarjanjem edinstvene kulinarčne kulture, izobraževanju za bolj zdravo in sonaravno življenje ter spodbujanjem inovativnosti v gastronomiji.

Eden izmed strateško pomembnih ciljev in usmeritev Slovenije kot *Evropske regije gastronomije (ERG)* je okrepiti področje izobraževanja ter potrebe gastronomije in kulinarike v turizmu. Zato bomo med ERG: dali poudarek na inovacije, ki omogočajo nova znanja in spretnosti, ne pa kopiranje globalnih modelov; še bolj spodbujali razvoj mladih kuharskih mojstrov (chefov), ki v sodelovanju z lokalnimi ponudniki hrane razvijajo inovativne jedi iz lokalnih in regionalnih kultur ter njihove prehranske kulturne dediščine; povečali aktivnosti za pridobivanje izobrazbe na področju gostinskih poklicev (natakarjev in drugih poklicev, povezanih z gostinstvom, kot je npr. mesar). Nadaljevali bomo dobre izobraževalne prakse za otroke in mladino, kot so *Kuhna pa to*, *Zlata kuhalnica*, *Tuševe zvezde*; *Dan slovenske hrane* in *Tradicionalni slovenski zajtrk* bomo poskušali organizirati tudi v srednjih šolah in fakultetah; na bogato kulturno dediščino, povezano z gastronomijo, pa bomo opozorili tudi s pripravami slovenskega *Dneva evropske kulturne dediščine* in *Tedna kulturne dediščine* leta 2021, ki bosta potekala pod naslovom *Dober tek!*

Več o projektu ERG si lahko preberete v publikaciji [Okusiti Slovenijo](#), ki je nastala ob kandidaturi.



Slovenija

Evropska regija gastronomije 2021

12.15–13.15

### Dober tek!

predavanje in predstavitev primerov dobrih praks

V sodelovanju Zavoda za varstvo kulturne dediščine in Skupnosti muzejev Slovenije

Sodelujejo: Nataša Gorenc, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije; Sonja Kogej Rus, Slovenski etnografski muzej; Zinka Junkar, Grad Rajhenburg; Vilja Lukan, Tržiški muzej, in Irena Roškar, Muzej na prostem Rogatec

*Dober tek!* je naslov Dni evropske kulturne dediščine in Tedna kulturne dediščine v letu 2021. Na predstavitvi vam bomo izdali nekaj receptov za okušanje vseh zvrsti dediščine, povezane s kmetijstvom, pridelavo, nakupom, prodajo, pripravo ter uživanjem vsakodnevnih in prazničnih jedi. Že tradicionalna regionalna srečanja vas bodo opremila z vsebinskimi izhodišči in s konkretnimi primeri za nadaljnje delo, pripravili pa bomo tudi seznam priporočene literature o prehranski dediščini. S kulturo prehranjevanja in kulinarčno dediščino pa se lahko seznanite tudi na številnih izobraževalnih programih in razstavah slovenskih muzejev in galerij. Tokrat jih bomo v živo predstavili le za pokušino – posladkali se bomo z medom, spekli kruh v črni kuhinji in s trapisti izdelovali čokolado. Postregli pa vam bomo tudi z naborom drugih muzejev in galerij po vsej Sloveniji, kjer lahko otroci in mladinaokusijo različne kulturne kulinarčne vsebine.

Pa dober tek!

14.00–15.00

## Tematski sklop GASTRONOMIJA IN KULTURA

### Jubilejnih deset let Tradicionalnega slovenskega zajtrka – primera dobre prakse medresorskega sodelovanja predstavitev

Izvajalci: predstavnik Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano; Boštjan Noč, predsednik Čebelarske zveze Slovenije, in Irena Simčič, Zavod RS za šolstvo

Projekt *Tradicionalni slovenski zajtrk (TSZ)*, katerega pobudnik je Čebelarska zveza Slovenije, bo na letošnji dan slovenske hrane (tretji petek v novembru) potekal že desetič. Zajtrka z živili domačega izvora: kruh, maslo, med, mleko in jabolka se je v letu 2019 razveselilo že več kot okoli 268 tisoč otrok, vzgojiteljev in učiteljev v slovenskih vrtcih in osnovnih šolah.

Prvotno je bila akcija namenjena predvsem izobraževanju in ozaveščanju otrok o pomenu čebel in čebeljih pridelkov, danes pa je namen projekta izobraževati, obveščati in ozaveščati otroke in mlade, pa tudi najširšo javnost, o pomenu zajtrka v okviru prehranjevalnih navad, pomenu in prednostih lokalno pridelanih živil, pomenu kmetijske dejavnosti in

čebelarstva za pridelavo, okolje in gospodarske dejavnosti. Z različnimi dejavnostmi, ki jih ob zajtrku izvajajo vrtci in šole, pa mlade ozaveščamo tudi o pomenu zdravega načina življenja, o ohranjanju kulturne dediščine, hkrati pa jih spodbudimo tudi k ustvarjanju. Več o TSZ lahko preberete na [www.tradicionalni-zajtrk.si](http://www.tradicionalni-zajtrk.si).

Projekt je primer dobrega medresorskega sodelovanja, saj povezuje tako različne vladne resorje kot tudi kmetijske, gospodarske, vzgojno-izobraževalne, zdravstvene in kulturne ustanove. V sodelovanju s partnerji bomo predstavili letošnji deseti jubilejni TSZ, pa tudi, kako bo ta izjemni projekt leta 2021 vključen v predstavitev Slovenije kot *Evropske regije gastronomije*.

Ker nas vseskozi spremljajo čebele, za katere je ključnega pomena zdravje rastlin, bomo izpostavili tudi *svetovni dan čebel* (20. maj) in *mednarodno leto zdravja rastlin 2020*. S čebelami pa bo povezan tudi umetniški zaključek tega dogodka.



MEDNARODNO LETO  
ZDRAVJA RASTLIN  
2020



DÓBER TEK Slovenija

15.30–16.30

## Klepet o dediščini

moderiran pogovor

*Sodelujejo: mag. Mojca Honzak, Osnovna šola Riharda Jakopiča; mag. Aleksandra Boldin, Gimnazija Slovenske Konjice; Milena Antonič in Nataša Gorenc, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije; povezuje: Iztok Premrov*

Ko govorimo o dediščini, vsi vemo in se zavedamo, da je tu nekje okoli nas duh preteklosti občuten v različnih oblikah in podrobnostih, ki se prepletajo z našim življenjem in vsakodnevno rutino. Vendar, ali se zavedamo, kako pomembna in nenadomestljiva vrednota je dediščina za nas, za naš obstoj in zakaj je tako?

V zadnjih desetletjih na Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije načrtno izvajamo projekte popularizacije kulturne dediščine in dosežki so že vidni. Zgradili smo pravo mrežo sodelujočih institucij in gibanje ljudi, ki delujejo v prid dediščine. Nagovarjamo vse starostne skupine, naj vključujejo kulturno dediščino v vsakodnevno življenje, da jo poglobljeno in celostno obravnavajo, s ciljem, da dediščina postane resnična življenjska izkušnja.

Dolgoletni ustvarjalec oddaj o *Dnevih evropske kulturne dediščine* in poznavalec kulture ter dediščine, Iztok Premrov, bo vodil klepet o dediščini, kjer bodo predstavnice različnih institucij delile svoje izkušnje, metode in znanje o izobraževanju in dediščini, pridobljena skozi dolgoletno delo na tem področju. Nemara s svojimi pristopi navdušijo udeležence, da se pridružijo aktivnemu sodelovanju in da skupaj dosežemo prihodnost, v kateri ne bomo neme priče izginjanja in uničevanja dediščine.

Mi vsi smo, hote ali nehote, soustvarjalci dediščine.





10.30–11.30

### Ščepec bralne kulture

kratke predstavitve projektov, posvetov in programov

*Sodelujejo: Javna agencija za knjigo RS (JAK), Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS, Bralno društvo Slovenije, Mariborska knjižnica – Center za spodbujanje bralne pismenosti in Revija Otrok in knjiga, Slovenska sekcija IBBY, Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska – Center za mladinsko književnost in knjižničarstvo*

Ob koncu leta 2019 je bila na Vladi RS sprejeta Nacionalna strategija za razvoj bralne pismenosti. Napovedani bodo aktualni posveti, projekti in izobraževanja, ki jih pripravljajo ustanove, delujoče na področju bralne pismenosti in bralne kulture. Izvajalci bodo predstavili nov cikel nacionalnega projekta spodbujanja bralne kulture Javne agencije za knjigo RS *Rastem s knjigo*, Bralno društvo Slovenije s soorganizatorji bo napovedalo jesenski medresorski strokovni posvet o bralni kulturi *Branje kot vrednota?*, Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS bo predstavilo izobraževanja in druge aktualne programske poudarke, Center za spodbujanje bralne pismenosti (Mariborska knjižnica) strokovno srečanje *ABC bralne pismenosti 2020*, predstavnik Revije *Otrok in knjiga* (Mariborska knjižnica) bo razkril aktualne vsebinske poudarke, Pionirska – Center za mladinsko književnost in knjižničarstvo (Mestna knjižnica Ljubljana) pa bo povabila na izobraževanja in predstavila druge načrtovane dejavnosti.

Udeleženci dogodka bodo povabljeni na nacionalni strokovni posvet bralne kulture *Branje kot vrednota?*, ki bo potekal 8. septembra 2020 v Cankarjevem domu v Ljubljani (več na strani 25).



12.00–12.45

### Tadej Vaukman

predstavitve umetnika

*Sodeluje: Tadej Vaukman; pogovor z umetnikom vodi: Miha Colner, kustos*

Tadej Vaukman (1984) je neodvisni umetnik, fotograf in založnik. V svoji prevladujoči fotografski ustvarjalni praksi se pogosto poslužuje surove dokumentarne

in ulične fotografije, skozi katero spremlja aktualne fenomene z družbenega obrobja ter neolepšano podobo sveta tukaj in zdaj. Pri založbi *Rostfrei Publishing* je objavil dve fotoknjigi – *Dick Skinners* (2015) in *Grandheroes* (2018). Tadej Vaukman s svojimi fotografijami usmerja pogled v intimo in na družbeno obrobje, v subkulturni svet. Njegova dokumentarna in ulična fotografija potuje med kabinami za prhanje, posteljami, zaodrji pankovskih koncertov in kuhinjami starih staršev; protagonisti njegovih fotografij so sodobni uporniki z razlogom v zavestnem zavračanju danosti sodobnega sveta, ki jih večina izmed nas brezpogojno in nekritično sprejema. Vaukman ima sokolje oči za prepoznavanje nepravilnosti, ki obkrožajo vse nas, a jih sami morda niti ne opazimo. Je umetnik, ki zmore in si upa v svojih fotografijah razkrivati plati življenja, pred katerimi si večina zakriva oči. Označuje ga izjemno topel občutek za pripovedovanje malih velikih zgodb pravih junakov v našem življenju.

14.00–15.00

### Umetnost – način življenja

pogovor o povezovanju kulturno-umetnostno vzgojnih praks v različnih starostnih obdobjih na podlagi primerov dobre prakse

*Sodelujejo: Irena Rajh, Lutkovno gledališče Fru-Fru; Anže Virant, Hiša otrok in umetnosti; Goro Osojnik, Gledališče Ane Monro; Mistral Majer, Društvo Impro; izr. prof. Jelena Sitar Cvetko, Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem; Darja Štirn, Vrtec Vodmat*

Vzgoja in izobraževanje, tudi na področju kulture, po navadi potekata znotraj točno določenih starostnih skupin – v predšolski vzgoji, posameznem vzgojno-izobraževalnem obdobju osnovne šole, na srednji šoli, univerzi in v okviru vseživljenjskega učenja. Posledično prihaja na koncu vsakega obdobja do prekinitev dotedanjega vzgojno-učnega procesa. V novem obdobju se tako proces začne na novo, z novimi metodami, praksami in cilji ter se pravzaprav vzpostavlja na novo.

V konzorciju smo se združili štirje neodvisni izvajalci gledaliških izobraževanj z namenom, da te pregrade presežemo ter ponudimo usklajeno in povezano izobraževanje iz uprizoritvenih umetnosti. Namen je ustvariti proces, ki bo zmanjšal ali celo izničil razlike, poenotil pedagogijo in opolnomočil mentorje, da bo mogoč lahek in zvezen prehod udeležencev med posameznimi učno-vzgojnimi obdobji. Udeleženci, ki se bodo odločili za takšno prehajanje, bodo lahko sledili gledališkemu izobraževanju celotno obdobje šolanja.

Udeleženci dogodka bodo povabljeni na nacionalni strokovni posvet kulturno-umetnostne vzgoje na gledališkem področju *Pismenost za gledališče*, ki bo potekal 8. decembra 2020 v Cankarjevem domu v Ljubljani (več na strani 25).

15.30–16.15

## Ponarejanje in piratstvo – kaj pravijo mladi?

predavanje

Izvaja: Urad RS za intelektualno lastnino

Ponarejanje in piratstvo sta zelo resen problem na svetovni ravni. Vplivata na gospodarstvo, izgubo delovnih mest in zmanjševanje obsega prodaje. Ne povzročata le potencialne škode za zdravje in varnost potrošnikov, ampak tudi za okolje.

Ravnanje, s katerim so kršene pravice intelektualne lastnine, je razširjeno tudi med mladimi, ki splet pogosto uporabljajo za pridobivanje digitalnih vsebin ali nakup fizičnega blaga, vključno s ponaredki.

Na predavanju bodo predstavljene ključne ugotovitve poročil Urada EU za intelektualno lastnino ter drugih organizacij o trendih na področju ponarejanja in piratstva, s poudarkom na raziskavi stanja intelektualne lastnine in mladih v EU (v starosti 15–24 let). Predstavljena bo tudi informacijska spletna stran o ponarejanju in piratstvu, ki jo je pripravil Urad RS za intelektualno lastnino, ter ključna sporočila, ki jih lahko posredujemo mladim v okviru ozaveščanja o razsežnosti in škodljivosti obeh pojavov.

## DVORANA M1

10.30–12.00

### Tematski sklop ENAKI V RAZLIČNOSTI

#### Senzorna oviranost ≠ kulturna oviranost!

predstavitev

Sodelujejo: Matjaž Juhart, Inštitut za slovenski znakovni jezik ZDGNŠ; dr. Aksinja Kermauner, Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem; Antun Smerdel in Mojca Kosi, Arhiv Republike Slovenije, in Ira Ratej, Mestno gledališče ljubljansko; povezuje Katarina Fuchs

V prispevku *Gluhoti, znakovni jezik in kultura* nas bo Matjaž Juhart seznanil z gluhoti – nevidno invalidnostjo, ki jo opazimo šele takrat, ko stopimo v stik z gluho osebo. Gluhi uporabljajo znakovni jezik, medtem ko druge osebe z okvaro sluha koristijo tehnične pripomočke, kot so slušni aparat, fm-sistem, slušna zanka, sprotni nadnapisi in podobno. Medtem ko slepota oddaljuje človeka od stvari, gluhoti oddaljuje človeka od medsebojnih odnosov. Izvedeli bomo, s kakšnimi velikimi izzivi se soočajo gluhe osebe pri dostopnosti informacij in komunikacij, tudi dostopnosti kulture in umetnosti. Zaradi uporabe svojega jezika bi jih lahko šteli kot jezikovno in kulturno manjšino.

Aksinja Kermauner nam bo predstavila načine, kako lahko kulturo naredimo dostopno tudi osebam s slepoto in slabovidnostjo. Ni namreč nujno, da je človek s senzorno oviro tudi kulturno oviran, le nekaj prilagoditev je treba narediti. Inkluzivno okolje, ki

omogoča dostopnost, je prijazno vsem, hkrati pa senzibilizira polnočutne osebe za »različnost«. Predavatelja nam bosta ob primeru pravljic v slovenskem znakovnem jeziku in o njem ter v Braillovi pisavi predstavila, kako lahko otrokom in mladim senzorno oviranim približamo kakovostno literaturo.

Ker so potrebe slepih in slabovidnih tako zelo drugačne od potreb gluhih in naglušnih, se nam zdi skoraj nemogoče, da bi lahko sočasno uživali ob umetniški stvaritvi. V ESS projektu slovenskih javnih arhivov *e-ARH.si* pa jim je uspelo prav to. Priljubljeno slovensko komedijo *To so gadi* iz leta 1977 so prilagodili za senzorno ovirane gledalce. Antun Smerdel in Mojca Kosi bosta predstavila, s kakšnimi težavami so se srečevali pri prilagajanju filmskega arhivskega gradiva. S tovrstnim prilagajanjem so pomembno prispevali k vključujoči družbi in vsem gledalcem ne glede na njihovo morebitno senzorno ali fizično oviranost ponudili užitek ob ogledu filmskega arhivskega gradiva iz bogate slovenske filmske dediščine.

V zaključku bo Ira Ratej ob primeru dobre prakse Mestnega gledališča ljubljanskega predstavila, kako v slovenskih gledališčih skrbijo za dostopnost predstav za gluhe in naglušne (projekt *Gledališki tolmač*) ter slepe in slabovidne (bralne uprizoritve, avdiodeskripcija).

12.30–13.15

### Tematski sklop ENAKI V RAZLIČNOSTI

#### Dostopnost televizijskih, radijskih in spletnih vsebin – RTV Slovenija

predstavitev

Izvajajo: Mateja Vodeb, Andrej Tomažin in Veronika Rot, RTV Slovenija, Služba za dostopnost programov

Kako lahko slepi in slabovidni kakovostno spremljajo televizijske oddaje in filme? Kako gluhi in naglušni lahko kakovostno sledijo govoru v televizijski in radijski oddaji? Kaj potrebujejo osebe z motnjami v duševnem razvoju za razumevanje medijskih sporočil? Gre za posebne tehnike dostopnosti, ki jih razvijamo na RTV Slovenija in ponujamo našim uporabnikom. To so tolmačenje v slovenski znakovni jezik za gluhe, podnaslavljanje za gluhe in naglušne ter zvočno opisovanje in zvočno podnaslavljanje za slepe in slabovidne. Z naštetimi tehnikami opremljamo oddaje in tako skrbimo za razvoj vključujoče družbe ter uresničujemo pravico državljanov z okvaro vida ali sluha do dostopnosti aktualnih informacij v dnevno informativnih oddajah, dostopnosti kulturno-umetniških in izobraževalnih avdiovizualnih del in oddaj ter vsebin za otroke in mladino. Razvijamo tudi posebno tehniko lahkega branja za uporabnike, ki težje razumevajo običajno podajane vsebine.

Ustvarjamo spletni portal [www.dostopno.si](http://www.dostopno.si), ki je

tematsko specializiran, obenem pa tudi arhiv vseh radijskih in televizijskih oddaj ter prispevkov s tematikami s področja življenja in dela oseb z invalidnostjo ter oddaj v prilagojenih tehnikah. Sodelujemo pri mednarodnih raziskovalnih projektih. Konec leta 2019 smo zaključili Erasmus+ projekt *ADLAB PRO (Zvočno opisovanje: laboratorij za izdelavo novega poklicnega profila)*, v letu 2020 intenzivno delamo na Erasmus + projektu *EASIT (Lahek dostop in izobraževanje za družbeno inkluzijo)*.



14.00–15.00

## Tematski sklop ENAKI V RAZLIČNOSTI

O drugosti na filmskih krožkih *Ostrenje pogleda*, delavnica

Poudarek na vsebinah za SŠ

Izvajajo: udeleženci krožkov *Ostrenje pogleda* in dr. Maja Krajnc, Društvo za širjenje filmske kulture KINO!

V sklopu filmskovzgojnega in ustvarjalnega programa *Ostrenje pogleda* Društvo za širjenje filmske kulture KINO! poleg intenzivnih nekajdnevnih filmskokritičskih festivalskih delavnic ter praktičnih ustvarjalnih delavnic z gostujočimi umetniki že tretje leto organizira filmski krožek v Slovenski kinoteki in na Gimnaziji Bežigrad. Na srečanjih enkrat ali dvakrat mesečno poteka projekcija izbranih filmov, ki ji sledi poglobljena razprava s poudarkom na osnovah filmskega ustvarjanja, obravnavani tematiki in spremljajočem družbenem kontekstu. Ker medij filma omogoča, da se mladi identificirajo z raznovrstnimi izkušnjami in srečajo z različnimi pogledi na svet, izbor teži k prikazu različnih družbenih okoliščin in skupin, pri čemer gre pogosto za filme, ki jih ni zaslediti v redni distribuciji. Skozi razpravo o vidnem dijaki skupaj z mentorico razmišljajo o raznovrstnih tematikah, ki jih odpirajo filmi, in o problemih, s katerimi se soočajo junaki. Dijaki na podlagi mentoričinih napotkov svoje misli oblikujejo v zapise.

Dijaki bodo skupaj z mentorico izvedli filmskokritičski krožek; po ogledu kratkega filma, ki razpira tematiko drugosti in drugačnosti, bodo z udeleženci skozi razpravo pretresli ideje in smernice za besedilo.

15.30–16.30

## Veliki plan

predstavitve dejavnosti konzorcija

Poudarek na vsebinah za OŠ<sub>3</sub> in SŠ

Izvajajo: Tom Gomizelj, Društvo zaveznikov mehkega pristanka; Peter Cerovšek, SCCA, Zavod za sodobno umetnost – Ljubljana; Matevž Jerman, Društvo za uveljavljanje kratkega filma *Kraken*; dr. Maja Krajnc, Društvo za širjenje filmske kulture KINO!

Konzorcij *Veliki plan – ustvarjanje, premislek, izobraževanje in skrb za neodvisni (kratki) film in video* (Društvo zaveznikov mehkega pristanka, Društvo za uveljavljanje kratkega filma *Kraken*, SCCA, Zavod za sodobno umetnost – Ljubljana in Društvo za razširjanje filmske kulture *Kino!*) vzpostavlja podporno okolje za kratki, eksperimentalni, nenarativni film in video. Konzorcij si skupaj s pridruženimi člani prizadeva, da skupaj soustvarimo nov pogled na kratko filmsko formo in dostopno kulturo, s premislekom o drugačnosti, socialni vključenosti in enakopravnosti.

## DVORANA M2

10.30–11.30

Skupno branje skozi zvok radia in sliko televizije predavanje

Poudarek na vsebinah za V in OŠ<sub>1</sub>

Izvajajo: Klemen Markovčič s sodelavci, RTV Slovenija

Radiotelevizija Slovenija je ena največjih kulturnih in izobraževalnih institucij v državi. Pomemben programski segment nacionalnega medija pa je njena izvirna otroška in mladinska produkcija. Govorjena beseda je skupna trem oddajam z močnim pedagoškim in didaktičnim potencialom – *Radijska igra za otroke*, *Lahko noč, otroci* in *Čebelice*. Vse tri oddaje namreč v središče postavljajo pripovedovanje skrbno izbranih zgodb, pri otroku pa spodbujajo tako slušno kot vizualno občutljivost v njegovem najzgodnejšem obdobju. Radijski vsebini sta izvrsten vademekum za ponovno aktivno poslušanje z otrokom, *Čebelice* pa so rastoči cikel radijsko-televizijskih literarnih oddaj po zbirki *Knjižnica Čebelica*. Vse tri oddaje v središče ponovno postavljajo skupno branje in prevprašujejo pojem pripovedovanja pravljic danes. Hkrati pa so z gibkim formatom in splošno dostopnostjo priročno pedagoško sredstvo za obogatitev vzgojno-izobraževalnih programov.



14.00–15.00

### Moja šola je lahko izdelovalnica!

predstavitve implementacije izdelovalništva v OŠ

Poudarek na vsebinah za OŠ

*Izvajata: Tomo Per in Ivana Osečanski Despić, RogLab*

RogLab je meddisciplinarno ustvarjalno vozlišče, ki deluje v okviru Muzeja in galerij mesta Ljubljane in z izdelovalnim laboratorijem že od leta 2012 zagotavlja spodbudno okolje za ustvarjalce, tako profesionalce kot ljubitelje in tudi najmlajše radovedneže. V zadnjih letih smo pričeli izjemno hitremu napredku in večji dostopnosti digitalnih tehnologij. Otroke je treba opolnomočiti, da postanejo informirani uporabniki, ter jim dati orodja, s katerimi lahko tehnologije razumejo ter z njimi soustvarjajo stvari po svojih zamislih in potrebah. Leta 2018 je RogLab z dvema osnovnima šolama razvil pilotske programe izdelovalništva ter jih skupaj z učitelji implementiral skozi krožke *Ustvarjalnost*, *Podjetnost*, *Inovativnost UPI* in tehnični pouk. Poleg tega je z mobilnim laboratorijem *FabBox* gostoval po številnih slovenskih šolah in v kratkih ustvarjalnicah približal izdelovalne tehnologije tudi otrokom v oddaljenih slovenskih krajih. Na predstavitvi boste izvedeli, kako se lahko v izdelovalništvu preizkusijo tudi vaši učenci.

16.00–17.00

### Kdo potrebuje uspavanke?

glasbeno-pevska delavnica

*Izvajata: Katarina Juvančič, glasbena antropologinja in kantavtorica*

Dokazano je, da petje pomirjajočih pesmi pozitivno vpliva na psihofizični razvoj otrok, spodbuja njihovo domišljijo, (med)generacijsko komunikacijo, krepi solidarnost oziroma skrb za druge ter jim pomaga pri osredotočanju in umirjanju.

Na kratki predstavitvi interaktivne delavnice bo izvajalka predstavila različne načine petja ljudskih uspavank z vsega sveta (z možnostjo avtorskih prilagoditev, improvizacije in pete igre), vključno z vajami za odpiranje oziroma raziskovanje glasu v telesu (somske vaje), ki jih lahko uporabite pri svojem delu.

## DVORANA M3,4

10.30–12.00

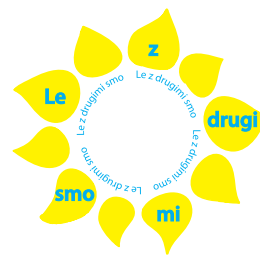
### Tematski sklop ENAKI V RAZLIČNOSTI

Jezikovna različnost nas povezuje in izpopolnjuje – predstavitve ESS projektov *Jeziki štejejo – JeŠT* in *Le z drugimi smo* predavanje

*Izvajata: dr. Karmen Pižorn, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, in dr. Marina Lukšič Hacin, Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU*

Marina Lukšič Hacin bo predstavila, kako je jezikovna različnost povezana z etnično, kulturno in družbeno različnostjo globalnega sveta, ki ga delijo državne meje v različne politične enote. Državne meje ustvarjajo notranje in zunanje prebivalce. Notranji prebivalci naj bi bili kulturno, etnično in jezikovno homogeni, a v realnosti ni tako – ne le ko govorimo o narodnih manjšinah, pač pa tudi zaradi regionalnih pripadnosti in pripadnosti različnim enotam znotraj federalnih držav. Poleg tega se ljudje od nekdaj selimo čez državne meje, kar še dodatno povečuje različnost prebivalcev. Skozi zgodovino so državne politike to različnost ali povsem zavračale in skušale aktivno, včasih tudi prisilno, homogenizirati prebivalce ali jo na drugi strani ne le sprejemale, temveč razumele kot bogastvo družbenih odnosov. Upravljanje različnosti na spektru od popolnega zavračanja do aktivnega sprejemanja se v realnosti kaže v demokratičnosti družbenih odnosov za vse prebivalce (ne le za državljanke), kar je povezano tudi s človekovimi pravicami, pravico do dostojanstva, pravico do izbire, spoštljivo komunikacijo in nenasiljem. Slednje so osnovna težišča, ki jih različno naslavljajo seminarji ESS projekta *Le z drugimi smo* ([www.lezdrugimismo.si](http://www.lezdrugimismo.si)) in o katerih bo tekla beseda v uvodnem delu srečanja.

Karmen Pižorn nam bo v drugem delu predstavila izkustva in raziskave, ki potrjujejo, da je več/raznojezičnost za posameznika in družbo velika prednost ter mu v današnjem svetu prinaša opolnomočenje na kognitivnem, čustvenem, psihološkem in drugih področjih. Družbe, ki se te prednosti zavedajo, jo razvijajo, podpirajo in negujejo vse od predšolskega pa do tretjega življenjskega obdobja. V izobraževalnih in umetniških ustanovah je zato nujno, da vsi vključeni deležniki poznajo in razumejo procese več/raznojezičnosti ter jo znajo ustrezno umestiti v profesionalni oziroma osebni kontekst. Na žalost se še vedno srečujemo z nerazumevanjem in neresnicami o večjezičnih uporabnikih ter je zato enojezična paradigma še kako integrirana v človekova stališča. Udeleženci predavanja bodo spoznali prednosti večjezičnosti na različnih področjih, še posebej v šolskem in umetnostnem kontekstu, pridobili vpogled v različne evropske (učne) prakse in se seznanili z raznojezičnim pristopom, ki ga razvijajo vzgojno-izobraževalne ustanove v ESS projektu *Jeziki štejejo – JeŠT* ([www.jeziki-stejejo.si](http://www.jeziki-stejejo.si)).



Jeziki štejejo

Languages matter

12.30–13.15

## Tematski sklop ENAKI V RAZLIČNOSTI

### Moji jeziki: učiti se slovenščino in ohranjati materinščino

predstavitev primerov dobrih praks vključevanja otrok priseljencev v vrtce in šole v ESS projektu *Izzivi medkulturnega sobivanja*

Poudarek na vsebinah za OŠ in SŠ

*Izvajata: Mojca Jelen Madruša, OŠ Koper, strokovna koordinatorica projekta Izzivi medkulturnega sobivanja; in dr. Sonja Merljak Zdovc, odgovorna urednica spletnega časopisa za otroke Časoris*

Otroci priseljenci so v filmčkih *Zgodbe otrok sveta*, ki so jih pripravili v spletnem časopisu za otroke Časoris (<https://casoris.si/>), sporočali, da se želijo naučiti slovenščino, da si želijo biti sprejeti in da želijo pridobiti nove prijatelje. Za uspešno vključitev je pomembno, da jih strokovni delavci pri tem podpirajo, slišijo in razumejo.

Kako si lahko strokovni delavci pri tem pomagajo? Predstavili bomo nabor idej in napotkov za učinkovito vključevanje otrok priseljencev v skupino ali razred s pomočjo glasbe, literature, medkulturnih delavnic in šolskih prireditev, ki smo jih že preizkusili v okviru projekta *Izzivi medkulturnega sobivanja*.

Enako pomembno je tudi ohranjanje stika z materinščino. To lahko omogočamo s ponudbo dvojezičnih knjig v knjižnicah, z organizacijo dopolnilnega pouka maternih jezikov, s predstavitvijo kultur otrok priseljencev in s številnimi drugimi aktivnostmi.



14.00–15.30

## Tematski sklop ENAKI V RAZLIČNOSTI

### Kultura Romov – življenje romskih otrok in njihovih družin; kaj vemo o tem in kaj je res?

predstavitev z delavnico

*Sodelujejo: dr. Sonja Rutar, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta; Samanta Baranja, Center šolskih in obšolskih dejavnosti in dr. Mateja Režek, Pedagoški inštitut, Center za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom*

Predstave o življenju romskih otrok in družin so pogosto omejene na nostalgične, banalizirane ali generalizirane razlage, ki jih lahko pripisujemo predvsem slabši informiranosti nosilcev predstav in pojmovanj. V vzajemnem pripoznanju se ohranja zgolj splošno poznavanje kulture Romov, vsebovane v jeziku, umetnosti in značilnostih vsakdanjega življenja. Na delavnici se bodo konceptualno povezali ESS projekt *Razvijanje sporazumevalnih zmožnosti s kulturno-umetnostno vzgojo* – SKUM (Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta), ESS projekt *Skupaj za znanje* (Center šolskih in obšolskih dejavnosti) in Center za kakovost v vzgoji in izobraževanju *Korak za korakom* (Pedagoški inštitut). Problematizirana bo razlika med generalizirano predstavo o romski kulturi in dejanski kulturi Romov, ki jo živijo skozi jezik, umetnost ter vsebine in načine vsakdanjega življenja. V nadaljevanju pa bodo predstavljena načela vzgojno-izobraževalnega procesa, ki omogočajo dostop do informiranosti/formiranosti ter obenem pripoznanje avtentičnih vsebin kulture romskih otrok in njihovih družin. Razprava bo izhodišče in priložnost za razvoj spoštljivih interakcij in pripoznanj v drugačnosti.



Skupaj za znanje



16.00–17.30

## Tematski sklop ENAKI V RAZLIČNOSTI

### Ali se znamo učiti iz zgodovine?

predstavitev

Sodelujejo: dr. Marina Lukšič Hacin, Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU; Romana Zajec, Zavod APIS; Mateja Zorn, Kinoateljje; Uroš Dokl, Muzej narodne osvoboditve Maribor in Urška Purg; Muzej novejšje zgodovine Slovenije; v sodelovanju s Skupnostjo muzejev Slovenije

Pogosto pozabimo, da besede, ki jih uporabljamo, niso le besede kot takšne, ampak imajo družbeno moč in sodelujejo pri odnosih, ki se postavljajo med ljudmi. Tudi besede določajo, kdo je kdo v družbi: pameten ali neumen, vseved ali neved, lep ali grd, prijeten ali neprijeten, pomemben ali nepomemben, močan ali nemočen, prijatelj ali sovražnik, domačin ali tujec, migrant, begunec itd. Besede zlahka postanejo orodje podžiganja nestrpnosti, diskriminacije in pomembno je, da se tega zavedamo. Marina Lukšič Hacin bo zato uvodoma predstavila različne rabe pojmov migrant/selivec, emigrant/izseljenec, imigrant/priseljenec, begunec, delovni selivec s poudarki na njihovih (ne) diskriminatornih rabah.

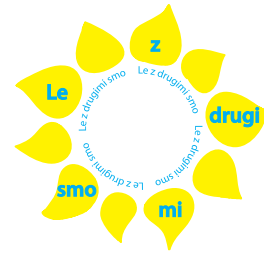
Zavod APIS bo predstavil različne umetniške pristope in aktivnosti kulturno-umetnostne vzgoje, ki jih izvaja za senzibilizacijo mladih na področjih migracij in mednarodne zaščite. Spregovorili bodo o tem, kako lahko umetnost ter moč zgodbe pripomoreta k bolj vključujoči družbi in k pozitivni družbeni spremembi.

Spoznali bomo projekt Kinoateljjeja *Vse, kar imam, nosim s seboj*, ki se je osredotočil na ozaveščanje mladih o aktualnih temah migracijskih in begunskih vprašanj. Mlade so želeli opozoriti, da so bili tudi naši noni in none primorani zapuščati svoje domove po vzpostavitvi soške fronte leta 1915 in so tako doživeli bridko izkušnjo begunstva. Danes pa mi sprejemamo vojne begunce; ne razumemo njihovega jezika, kulture, vrednostnega sistema; ne poznamo njihovih želja, njihovega trpljenja tudi ne.

Program *Muzej za mir* je v Muzeju narodne osvoboditve Maribor nastal kot posledica odziva na aktualna vprašanja in dileme, ki so se porajale ob begunski krizi, zaradi česar so se številni prebivalci soočali s svojimi strahovi, stereotipi, predsodki in neznanjem. V takšnih okoliščinah so zaživel občutki o nadčloveku; ti spominjajo na že znane družbene premike, ki so v prejšnjem stoletju pripeljali do družbenega razkola in izgube dostojanstva. Cilj programa, namenjenega osnovnošolcem, srednješolcem in študentom, je vzgoja mladih v prepoznavanju nenasilja kot najvišje vrline ter sredstva za ohranjanje dostojanstva in miru. Spoznali bomo zasnovano programa ter delavnic, ki potekajo ob uporabi zgodovinskih virov in muzejskih predmetov.

Muzej novejšje zgodovine Slovenije bo predstavil, kako lahko zgodovinsko predstavitev begunstva v Evropi v 20. in 21. stoletju približamo mladim z delavnicami in njihovo aktivno udeležbo. Skozi predstavitev

projekta *Biti begunec: Evropska zgodba* (podprtim s programom *Evropa za državljane*) bomo spoznali, kako lahko prepletamo aktualno tematiko z zgodovinskim okvirjem (zgodovinske razstave, muzejski predmet, pričevalci in ustna zgodovina ...) in z vključevanjem mladih za povečanje razumevanja tako zgodovinskega vidika kot aktualnega družbenega položaja.



vir: Založba Aristej

## DVORANA E1

10.30–11.30

### Pestrost zvokov v našem okolju / Od zvoka do glasbe in ropota

predavanje

Poudarek na vsebinah za OŠ

Izvajata: dr. Sonja Jeram, Nacionalni inštitut za javno zdravje, in dr. Katarina Habe, Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani

Zvok pomembno vpliva na otrokovo počutje, razvoj in zdravje. Zato bi mu morali posvetiti večjo pozornost in zagotoviti, da ima v času otrokovega razvoja, učenja in ustvarjanja nanj pozitiven vpliv.

Obiskovalci se bodo na predstavitvi seznanili z različnostjo zvokov v našem okolju, od zvokov narave, do zvokov glasbenih instrumentov, govora in petja ter manj prijetnega ropota. Predstavniki Nacionalnega inštituta za javno zdravje in Slovenskega glasbenoinformacijskega centra SIGIC vam bomo predstavili vsebine in ideje za delo z mladimi v osnovnih šolah. Kako zvok spoznavajo najmlajši in kako starejši učenci, kako glasbo ustvarjajo eni in drugi. Kako pomembno je kakovostno zvočno okolje v šolah. Kateri ritmi nas pomirjajo in kateri spodbujajo. Zakaj je prav, da nismo pretirano glasni. Vsebine so pomembne za starše in učitelje, da otroci pri svojem odraščanju dobijo čim več dobrih vibracij. Z veseljem bomo odgovorili na vprašanja občinstva.

**Mednarodna komisija za akustiko je leto 2020 razglasila za mednarodno leto zvoka (International Year of Sound - IYS).**

12.00–13.00

## Tematski sklop ENAKI V RAZLIČNOSTI

### Mozaik sodobnih umetnosti

predstavitvena delavnica

Poudarek na vsebinah za SŠ

*Izvajajo: SCCA–Ljubljana, Društvo za promocijo žensk v kulturi – Mesto žensk, KUD Mreža, ŠKUC, NDA Slovenija in +MSUM*

Predstavitvena delavnica je namenjena vsem pedagoškim delavcem/-kam, ki želite bolje spoznati sodobna umetniška dela in načine, kako lahko obogatite pouk. Delavnica je interdisciplinarna; hibrid med vodenim ogledom umetnin in razstavnih prostorov, analizo treh izbranih sodobnih umetniških del ter predstavitvijo umetniških kontekstov in kulturno-produkcijskih organizacijskih modelov. Za vsako delavnico izberemo tri tematsko povezana sodobna umetniška dela. Na prvi delavnici aprila 2019 smo govorili o telesu kot mediju, različnih pomenih golote v umetnosti, skupnem avtorstvu in umetnosti v javnem prostoru. Na delavnici decembra 2019 smo se s pedagogij/-njami spraševali, kaj se zgodi z umetnostjo, ko izstopi iz galerijskih prostorov. Na predstavitveni delavnici se bomo osredotočili na dela, ki jih vsebinsko povezuje vprašanje družbene, zlasti socialne, spolne in etnične (ne)enakosti. Delavnica je nastala v okviru projekta [S\(v\)odobnost – razvij svoj potencial skozi umetnost](#).

14.00–15.30

## Tematski sklop ENAKI V RAZLIČNOSTI

### Kulturna dediščina za vse – dostopnost slovenskih javnih arhivov in muzejev za senzorno ovirane

predstavitvev

*Sodelujejo: Jožica Trateški, Muzej novejšje zgodovine Celje; dr. Aksinja Kermauner, Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem; Polona Koželj, Slovenski šolski muzej, in Katarina Fuchs, kustosinja, pedagoginja in interpretatorica kulturne dediščine; v sodelovanju s Skupnostjo muzejev Slovenije, ter Mojca Kosi in Antun Smerdel, Arhiv Republike Slovenije; povezuje Katarina Fuchs*

Ob primerih dobrih praks bomo spoznali, kako si slovenski javni arhivi in muzeji prizadevajo približati kulturno dediščino senzorno oviranim. Muzej novejšje zgodovine Celje je dostopen gibalno oviranim, dve razstavi gluhih in naglušnim, oddelek Otroški muzej Hermanov brlog pa tudi slepim in slabovidnim osebam. Izvedeli bomo, kako od leta 2014 v sodelovanju z Združenjem prijateljev slepih in slabovidnih Slovenije in Pedagoško fakulteto Univerze na Primorskem skrbijo za dostopnost slepim in slabovidnim (taktilne oznake, tipne tablice, komunikacijske tablice z besedili ...) ter kako so v Hermanovem brlogu dodali 21 prilagojenih iger družabnih iger ter učnih pripomočkov za slepe in slabovidne otroke, ki so jih izdelali študenti inkluzivne

pedagogike, Center Iris in Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije. Hkrati pa s temi prilagoditvami in vsebinami muzej prispeva k ozaveščanju polnočutnih oseb o svetu slepih in slabovidnih.

V letu 2019, ko je Center IRIS praznoval 100-letnico prve šole za slepe na Slovenskem, so v Slovenskem šolskem muzeju pripravili razstavo *V tem domu luč prosvete sije!*. Predmeti, fotografije in dokumenti iz tiflopedagoške zgodovine pričajo o iznajdljivosti in srčnosti pedagogov, ki so se v teku stoletja posvečali slepi mladini. Čeprav je razstava namenjena predvsem ozaveščanju otrok in mladine o slepoti v našem okolju, pa omogoča ogled tudi slepim in slabovidnim, saj so določeni predmeti ali njihove replike na voljo za dotik, vsi predmeti in razstavnii panoji so opremljeni s QR-kodami, prek katerih lahko s pomočjo svojih mobilnih naprav dostopajo do avdiodeskripcije in s tem do celotne vsebine razstave.

V slovenskih javnih arhivih verjamejo, da invalidnost ne sme biti ovira, da posameznik ne bi mogel spoznati svoje preteklosti in slovenske kulturne dediščine. Zato so v zadnjih treh letih v okviru ESS projekta *e-ARH.si* velik poudarek namenili dostopnosti njihovih zgradb in samega arhivskega gradiva. Predstavili bodo, kako so arhivske čitalnice približali senzorno oviranim in kako lahko po potrebi prilagodijo tudi arhivsko gradivo.

Katarina Fuchs bo predstavila aktivno vključevanje gluhih oseb v muzejsko delo, ki je zajemalo pripravo in samostojno izvedbo vodenja razstav in delavnic v slovenskem znakovnem jeziku. Mnenja udeležencev vodenj z gluhih vodniki so pokazala, da so ta učinkovitejša od vodenj s tolmačem. Gluhi obiskovalci so lažje spremljali gluhega vodnika, ki je zelo dobro poznal potrebe in kulturo gluhih oseb ter tako omogočil več časa za pogovor in ogled razstave.

16.00–17.00

## Tematski sklop ENAKI V RAZLIČNOSTI

### MATERIAL + ROKA = IZKUŠNJA

predstavitvev priročnika

*Izvajata: Center RS za poklicno izobraževanje in Center arhitekture Slovenije*

V okviru ESS projekta *Promocija poklicnega izobraževanja v obdobju 2016–2020* je v sodelovanju Centra RS za poklicno izobraževanje in Centra arhitekture Slovenije nastal priročnik za izkustveno učenje o poklicih *MATERIAL + ROKA = IZKUŠNJA*, v katerem predstavljene navdihujoče življenjske in poklicne zgodbe ljudi, ki so v materialu, izbranem za svoje ustvarjanje, našli navdih in nemalokrat tudi svoje poslanstvo. Njihove zgodbe govorijo o ljubezni do ustvarjanja in ročnega dela ter o znanju, ki so ga prejeli od svojih učiteljev, mojstrov, ali pa so se sami podali v raziskovanje in na poseben način ustvarili svojo zgodbo. Ta priročnik spodbuja širjenje znanja o pomenu lokalnih surovin, o lastnostih in potencialih materialov, o preseganju utečenih poti rabe materialov in predmetov

ter njihovi ponovni uporabi. Poleg priročnika bodo predstavljene tudi možnosti izvajanja delavnic v šoli.



## DVORANA E2

10.30–11.45

### Z mednarodnim sodelovanjem krepimo in spodbujamo sprejemanje

predstavitve s primeri dobre prakse

*Izvajajo: CMEPIUS – Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja*

Program Erasmus+, ki ga podpira Evropska unija, ponuja širok nabor možnosti ter priložnosti mednarodnega sodelovanja in povezovanja z različnimi institucijami iz Evrope in širše. Na kratki predstavitvi vas bomo seznanili z možnostmi sodelovanja tako za vrtce in šole kot tudi za različne kulturne ustanove (muzeji, knjižnice ...) in njihove zaposlene. Za ponazoritev bomo predstavili dva primera dobre prakse, in sicer primer osnovne šole ter njenega povezovanja z drugimi šolami in vrtci po Evropi, ter primer knjižnice, ki je svoje zaposlene s pomočjo sredstev programa Erasmus+ izobraževala na temo pripovedovanja, ki kot del revitalizacije ogroženega območja poteka na podeželju, za katero je značilno staranje prebivalstva. Mednarodno zasnovano delavnico so vodili priznani pripovedovalci in izobraževalci, vsebine so bile povezane s kulturno dediščino in veščinami pripovedovanja. Različne študije in analize so pokazale, da sodelovanje v mednarodnih projektih izboljšuje medsebojne odnose v sodelujočih organizacijah, povečuje strpnost do drugih kultur in narodov ter omogoča profesionalni in osebni razvoj posameznika.



Sofinancira program  
Evropske unije  
Erasmus+



12.15–13.00

### #športajmoinberimo v sklopu Evropskega tedna športa

predstavitve pilotnega projekta

*Sodelujejo: dr. Sabina Fras Popović, Mariborska knjižnica; Nives Markun Puhar, Zavod RS za šolstvo, in Aleš Šolar, Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez (OKS-ZŠZ)*

Povezovanje športa, umetnosti in kulture ima v zgodovini že dolgo tradicijo. Tradicionalno postaja tudi sodelovanje kulture, vzgoje in izobraževanja ter športa v okviru Evropskega tedna športa.

Predstavili bomo nacionalni pilotni projekt #športajmoinberimo, ki bo izveden v treh splošnih knjižnicah – v Kopru, Mariboru in Kranju. Na srečanjih z mladimi športniki bomo spregovorili o tem, kako lahko povežemo šport in branje, kako tudi s pomočjo leposlovne, poljudne in strokovne literature urimo koncentracijo, ustvarjamo pozitivne miselne vzorce in treniramo misli, motiviramo ter spodbujamo sodelovanje (timsko delo) mladih športnikov. V sodelovanju s slovenskimi vrhunskimi športniki bomo razmišljali o pomenu psihične priprave (kako so to počeli kot mladi športniki, kakšno je njihovo vodilo pri športu, kako pomembna je psihična priprava ob fizični), ali so jim pri tem pomagale knjige (in kako) ter kako na to obdobje športnega in osebnega razvoja gledajo sedaj, imajo morda kakšen nasvet za mladostnike, ki hodijo po dveh močnih poteh: športni in izobraževalni ...

S projektom želimo pomagati mladim športnikom h kakovostnemu preživljanju časa na športnih pripravah, pred tekmo in med njo ter jim predstaviti, kako pozitivno vlogo ima lahko knjiga kot pripomoček za koncentracijo, osredotočenost, sprostitve ter zavzetost, pa tudi za medsebojno sodelovanje (zlasti pri ekipnih športih). Spoznali bodo tako leposlovne kot strokovne vsebine v knjigah, izvedeli, kako lahko knjiga pomaga graditi znanje ter jim hkrati predstavi okoliščine, v katerih literarni junaki najdejo svojo definicijo uspeha na športni poti, ko vse ne gre tako, kot si želijo.





14.00–15.00

## Tematski sklop ENAKI V RAZLIČNOSTI

### Pozitivni učinki ustvarjalnega giba za preseganje drugačnosti

predstavitev s pogovorom

*Sodelujejo: Nataša Tovirac, samostojna ustvarjalka sodobnega plesa, koreografije in plesne pedagogike; Jurij Konjar, plesalec, koreograf in improvizator; Urša Urbančič, plesalka inkluzivnega plesa*

Dogodek bo potekal v obliki kratkih predstavitev primerov dobrih praks in pogovora z udeleženci. Umetniki in sodelujoči bodo v prvem delu predstavili svoje delo ter izkušnje z otroki in mladimi iz ranljivih družbenih skupin. Predstavljene bodo metode dela, ki so lahko pedagogom in strokovnim delavcem na področju kulturno-umetnostne vzgoje v pomoč pri povezovanju različnih skupin otrok in mladih, med katerimi so neredko tudi posamezniki s posebnimi potrebami, različnega jezikovnega in kulturnega porekla, socialnih družbenih skupin ... V drugem delu bodo na kratko odgovorili na vprašanja iz občinstva.

15.30–16.30

### Dva leteča in en bos

delavnica

Poudarek na vsebinah za V in OŠ

*Izvajata: Saša Lončar, koreografinja in pedagoginja v kulturi*

Omejitve nas spremljajo povsod, v času, prostoru, gibanju ... Zapisi znotraj nas in podzavestni vzorci, pridobljeni in priučeni, so naša največja omejitve. Če smo dovolj poslušni in imamo željo po opazovanju, nam otroci lahko pomagajo premagati omejitve, jo spremeniti v neko drugo, boljše uporabnost. Ali lahko prepoznamo lastne omejitve in katere so nujno potrebne? Prek podane teme se bomo srečali z ustvarjalnim procesom, ki omogoča odkritje primarnega gibanja vsakega posameznika.

**Delavnica je praktične narave, zato udeleženci potrebujete udobno opremo.**

## DVORANA E3,4

10.30–11.15

### Prostori kot lakmusovi papirji načinov življenja in kultur

predavanje

*Izvajata: izr. prof. dr. Mateja Habinc, Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani*

Kakšen in kje je ustrezen prostor za zabavo, tišino, stisk roke ali denimo povabilo na kavo? Katere

prostore dojemamo kot osebno in družbeno primerne, denimo ustrezno okrašene in opremljene, katere pa kot pomanjkljive ali celo zanemarjene? Kako se odgovori na obe vprašanji spremenijo, če jih zastavimo v Sloveniji ali kje drugje; če jih zastavimo danes ali pa bi jih zastavili pred desetletji, stoletji; če bi jih zastavili sebi, brezdomcu ali svojemu nadrejenemu? Etnologija in kulturna antropologija prostore opazujeta skozi najrazličnejše prizme, skozi katere spoznavata njihovo določenost – z osebnimi zgodbami, pomeni, ki jih normirajo najrazličnejše institucije, predstave o modernosti, predvsem pa tudi igre moči.

Na predavanju se bomo ustavili ob ustvarjanju različnih prostorov (prostorjenje) sodobne Slovenije ter se sprehodili skozi paletu zasebnih in javnih kotičkov, kjer lahko razbiramo, kaj je danes ustrezno, se vprašamo, s čim je takšno razumevanje pogojeno ter predvsem – kako vpliva na naš vsakdanjik ali praznik ter sooblikuje to, kar razumemo kot »naš« način življenja. Kako zaznavamo prostore, ki so »manj naši«, bodisi to, da se ob vstopu v stanovanje gostu niti ne zdi samoumevno preobuti se v copate ali pa, da se z vožnjo skozi katero od slovenskih krožišč sprašuje, zakaj sta tam postavljena kozolec ali klopotec.

Ob predavanju bomo spoznali, kako lahko otrokom in mladim približamo opazovanje različnih prostorov ter kako pomembno je, da jim pomagamo pri sprejemanju različnih in drugačnih prostorov.



12.00–13.00

## Tematski sklop ENAKI V RAZLIČNOSTI

### Predstavitve izkustvenih delavnic na temo različnosti ter univerzalne dostopnosti v arhitekturi in oblikovanju

#### Prostor vseh čutil

izkustvena delavnica

Poudarek na vsebinah za V in OŠ

*Izvajata: Barbara Viki Šubic in Tina Gradišer, Center arhitekture Slovenije in Center IRIS*

Doživljanje prostora ni omejeno le na vid, temveč tudi na uporabo drugih čutil. Šele odsotnost posameznega čuta nam pokaže pomembno vlogo, ki jo imata oblikovanje in načrtovanje skupnega javnega prostora. Samostojno gibanje v skupnem javnem prostoru naj bi bilo samoumevno za vse ljudi. Vendar pri slepih in slabovidnih

zahteva precej večjo izurjenost in zbranost. Na svetu je 161 milijonov ljudi z okvaro vida, od tega 37 milijonov slepih, ki pri uporabi in gibanju v prostoru ne morajo zanašati na vid. Da bi se lahko samostojno gibali, morajo sistematično uriti vsa čutila, motoriko in orientacijo ter obvladati vse naloge, ki jih sicer ljudje opravljajo podzavestno s pomočjo vida. Udeleženci dogodka bodo s pomočjo pripomočkov, ki nadomeščajo vid, in ob sočasni uporabi očal, ki simulirajo različne oblike okvare vida, doživeli prostor brez uporabe vida. S tem bodo postali bolj pozorni na sporočila drugih čutil. Tako spoznavajo tudi nujno po oblikovanju fizično in vsebinsko dostopnega prostora za različne skupine uporabnikov.

### Niko Kralj – igraČe

izkustvena delavnica

Poudarek na vsebinah za OŠ in SŠ

*Izvajata: Natalija Lapajne, Muzej za arhitekturo in oblikovanje*

Arhitekt in oblikovalec Niko Kralj se je v zgodovino zapisal z oblikovalskimi presežki. Najbolj prepoznaven je zagotovo stol Rex, medtem ko sta bila Lupina in 4455 v svojem času najbolj množično uporabljana stola. Pohištveni sistemi, kot so Futura, Savinja, Javor Postojna, so bili del našega vsakdana. Muzeju za arhitekturo in oblikovanje (MAO) je »pionir oblikovanja« zapustil bogat opus svojih del. Sem sodijo tudi skice, načrti in prototipi za lesene igrače, pri katerih naj bi otroci razvijali konstrukcijsko znanje in motorične spretnosti. Razmišljal je trajnostno, saj je predlagal, da je znotraj pohištvene industrije mogoče iz odpadkov masivnega lesa izdelati paličja, ki jih bodo otroci lahko sestavljali v različne podobe po njegovih predlogah (žirafa, pes, letalo, podmornica, avto ... ) ali na krilih lastne domišljije. MAO in Festival lesa želita združiti moči, da bi brezčasna oblikovalska dediščina postala spremljevalka otroške igre. V času potrošništva, ko je svet preplavljen s plastiko, otroci še kako potrebujejo dobro igračo. Skozi delavnico spoznavamo raznovrstnost tovrstne kulture, tematsko pestrost, delo z ranljivimi in marginaliziranimi skupinami, temeljne otrokove pravice in enake možnosti vseh udeležencev.



14.00–14.45

### Tematski sklop ENAKI V RAZLIČNOSTI

»Učenje ni mučenje« in Socialne igre / Vpliv migracijskih dejavnikov na kreativnost in identifikacijo otrok

predstavitev dveh pedagoških programov z migranti

Poudarek na vsebinah za OŠ3

*Izvajata: Natalija Veselič Martinjak, OŠ Livada, in mag. Adela Železnik, Moderna galerija (MG+MSUM), Ljubljana*

Likovna in muzejska pedagoginja bosta uvodoma predstavili desetletno kontinuirano sodelovanje med Moderno galerijo in OŠ Livada, ki je osnovna šola z najvišjim številom učencev migrantskega porekla v Sloveniji, in v okviru katerega je potekala tudi delavnica animacije *Učenje ni mučenje* (2014) z beograjsko skupino Škart. V nadaljevanju se bosta osredotočili na projekt *Socialne igre*, ki je bil v letih 2018 in 2019 izveden v okviru evropskega projekta *New Mappings of Europe*. Na treh različnih ustvarjalnih delavnicah, ki so potekale v Muzeju sodobne umetnosti Metelkova, so z različnimi likovnimi tehnikami realizirali velikansko sestavljanko, animirani film in družabno igro, ki jo je mogoče igrati tudi [na spletu](#). Likovna pedagoginja je po treh mesecih druženja ob ustvarjanju opazila spremembe pri vedanju otrok, novem izrazu pri ustvarjanju, povezovanju, spoštovanju drugačnosti ter identifikaciji z umetnostjo in kreativnostjo.

### DVORANA E6

10.30–12.00

### Tematski sklop ENAKI V RAZLIČNOSTI

Kaj je participatorna umetnost?

pogovor ob izbranih umetniških delih

Poudarek na vsebinah za SŠ

*Izvajata: Teja Reba in mag. Tea Hvala, Društvo za promocijo žensk v kulturi – Mesto žensk*

Strokovno usposabljanje v obliki delavnice obsega pogovor ob umetniških projektih *Mleko* (2002-2003) Kristine Leko in *Zakon o tujcih* (2019) Alicje Rogalske. Ker sta umetnici izbrani deli ustvarili v sodelovanju z marginaliziranimi skupinami ljudi (zagrebške mlekarice, izbrisani Slovenije), razpirata vprašanje o tem, kakšne so možnosti za njihovo opolnomočenje s pomočjo umetnosti. Umetnici formalno združujeta vizualne in uprizoritvene prakse z intervencijami v javni prostor in številnimi mediji (fotografija, risba, film ipd.), zato je delavnica primerna za pedagoške/-inje, ki pri pouku želijo obravnavati transdisciplinarna umetniška dela. Ob ogledu omenjenih del se bomo dotaknili njune estetske in formalne, zlasti pa tematske in etične plati, saj sta prav slednji najprivlačnejši za obravnavo v kontekstu kulturno-umetnostne vzgoje dijakov/-inj. Spotoma bomo skušali odgovoriti na vprašanje, kaj vse zajema pojem participatorne umetnosti.

## GALERIJA CANKARJEVEGA DOMA

11.00–12.00, 15.00–16.00

**Ideja, znanost in tehnologija antične Grčije**  
vodenje po razstavi

*Izvajatelj: Cankarjev dom*

Razstava *Ideja, znanost in tehnologija antične Grčije* ne predstavlja le plodovitega razmerja med idejo in njenim udejanjenjem, ampak praznuje tudi sožitje družboslovja in naravoslovja v antični Grčiji. Razdeljena na več tematskih sklopov – od umetnosti, prek medicine in astronomije pa do matematike in biologije – bo na javnih vodenjih skupaj z drobcami starogrške mitologije predstavljena kot raznovrsten, a hkrati enoten svet, katerega razcvet je za vedno spremenil tok zgodovine.



foto: Mare Vavpotič

### BAZARJEVA KUL-POT

V **Veliki sprejemni dvorani** Cankarjevega doma bodo urejeni razstavnih prostori, na katerih se bodo predstavljala vsa področja kulturno-umetnostne vzgoje z gradivi, publikacijami in dodatnimi informacijami.

V **Prvem preddverju** boste na dveh tematskih otokih **Enaki v različnosti** ter **Gastronomija in kultura** spoznavali, kako se kulturno-umetnostna vzgoja povezuje z drugimi področji.

**Drugo preddverje** pa bo letos vabilo na aktivno spoznavanje **spletnih informacijskih portalov na področju kulturno-umetnostne vzgoje**, s katerimi lažje pridete do zelenih informacij za vaše delo.

Na Bazarjevo kul-pot se lahko odpravite kadarkoli od 9.00 do 18.00, za ogled razstavnih prostorov v okviru strokovnega izobraževanja in usposabljanja je vsem priznanih 45 minut, a vas vabimo, da jim namenite več časa – seznanili se boste s kakovostno kulturnovzgojno ponudbo na različnih področjih kulture ter spoznali različne možnosti za vzpostavitev kreativnih partnerstev s kulturnimi ustanovami in partnerji Kulturnega bazarja.



foto: Nada Žgank

### PRVO PREDDVERJE CD

#### RAZSTAVNI PROSTOR ENAKI V RAZLIČNOSTI

9.00–18.00

##### Igralni kotiček za enake možnosti

Igre bodo na voljo od 9.00 do 18.00, moderatorka pa bo navzoča od 10.00 do 12.00 in od 15.00 do 17.00.

*Moderatorka: mag. Urška Jež, Društvo za promocijo žensk v kulturi – Mesto žensk*

Enake možnosti, sploh na področju enakosti spolov, spoznavajo otroci in mladi na številne načine, tokrat ponujamo spoznavanje ter učenje prek igre. Predstavljene in ponujene igre lahko uporabljamo kot že »ready-made« metode ali pa jih vzamemo za navdih za igrivo učenje in jih razvijemo še naprej; menjavamo teme, osebe, tudi področja enakopravnosti ...

V igralnem kotičku bo z vami moderatorka Urška Jež, ki bo igre predstavila, spodbujala k preizkušanju iger in formirala igralne skupine ter se z vami tudi – igrala!

Enake možnosti niso igra, lahko pa jih igraje in igrivo spoznavamo!

### Igra s kartami *Neustrašne ženske*

*Neustrašne ženske* je navdihujoča igra s kartami, ki igralce/-ke spozna s šestdesetimi ženskami, aktivnimi na področjih kulture, politike, znanosti, feminizma, človekovih pravic in umetnosti. Igra ruši predsodke o ženskah, promovira in praznuje njihove dosežke in navdihuje nove generacije neustrašnih žensk – ob vsem tem pa ponuja tudi odlično zabavo.

Igra je nastala v produkciji zagrebškega društva Prostor rodne i medijske kulture K-zona. Na Kulturnem bazarju jo predstavlja Društvo za promocijo žensk v kulturi – Mesto žensk.

Karte bodo na voljo za igro na razstavnem prostoru.



foto: Nada Žgank

### Kviz *#VsakDan8Marec*

Društvo za promocijo žensk v kulturi – Mesto žensk ob mednarodnem dnevu žensk vsako leto pripravi novo pedagoško gradivo za učno uro (45 minut), s katerim želi pedagoške/-inje spodbuditi, da z mladimi spregovorijo o vprašanju enakosti spolov in zgodovini bojev za pravice žensk.

Gradivo poleg kviza vsebuje še pravilne odgovore, pojasnila k odgovorom in iztočnice, s pomočjo katerih lahko učitelj/-ce vprašanja iz kviza razširijo na razpravo o splošni zastopanosti žensk v razmerju do moških v vsakdanjem življenju. Kviz je mogoče vključiti v pouk ali v neformalne oblike izobraževanja tudi med letom. Primeren je za mlade med 14. in 20. letom.

Kviz bo na voljo za igro na razstavnem prostoru.

#VSAKDAN8MAREC

### Igralne karte *Več kot ena zgodba*

Večkrat mednarodno nagrajene igralne karte platforme SLOGA lahko uporabljamo kot didaktično orodje pri metodi spodbujanja kritičnega razmišljanja. Z njihovo pomočjo spodbudimo k pripovedovanju osebnih zgodb, kar poveča empatijo med soudeleženci/-kami, ruši predsodke in krepi povezanost med njimi.

Karte lahko uporabljajo prijatelji/-ce, družine, učenci/-ke, dijaki/-nje, študentje/-ke, sodelavci/-ke in udeleženci/-ke različnih dogodkov, ki se želijo bolje spoznati. In ki želijo spoznati zgodbo drugega. Zato so karte uporabne tudi pri delu z ranljivimi skupinami, v različnih skupinah. Igralne karte so v treh jezikih – slovenščini, angleščini in arabščini ter zato primerne tudi za uporabo pri delu s tuje govorečimi učenci/-kami in pri urah tujega jezika.

Karte bodo na voljo za igro na razstavnem prostoru.

### Igralne karte *Tako je!*

Igra Forum FER, članice platforme SLOGA, sodi v pripovedovalno zvrst iger, v kateri igralci na podlagi kart, ki so sestavljene iz glavnega lika, pridevnika, dejanja, kraja in pripomočka, ustvarjajo skupno pripoved. Na primer takšno, v kateri ljubkega krojača reši pogumna nogometašica, ko se ta znajde na dimniku stare elektrarne. Naključje je namreč v igri tisto, ki značilnosti, dojemanja, dejanja in vloge pripiše glavnim junakom ter s tem družbeno sprejemljiva dejstva postavlja pod vprašaj. Je krojač res lahko ljubek? Ženske tudi igrajo nogomet? Niso pogumni principi tisti, ki rešujejo ljubka dekleta?

Pod površjem igra z naključnim izborom kart oblikuje zgodbe z elementi, ki so v nasprotju z družbenimi pričakovanji glede videza, vedenja in občutkov spolov. Njen namen? Povedati čim bolj kreativno in zabavno zgodbo, medtem pa še kaj novega odkriti.

Karte bodo na voljo za igro na razstavnem prostoru.

### Spletni kviz na temo *enakosti spolov*

Platforma SLOGA v okviru projekta *Trajnostno. Lokalno. Globalno*, ki ga financira Ministrstvo za zunanje zadeve, pripravlja spletni kviz na temo enakosti spolov. Spletni kviz se osredotoča na globalni vidik enakosti spolov, predvsem v luči odpravljanja globalnih neenakosti, strpnosti, medkulturnosti in mednarodnega razvojnega sodelovanja.

Kviz posamezniku omogoča, da preveri svoje znanje poznavanja tematike enakosti spolov. Ob vsakem vprašanju so na voljo pravilni odgovori in kratko pojasnilo ter povezave na več informacij. Izobraževalcem/-kam je lahko v pomoč pri pripravi učnih ur na temo enakosti spolov, aktivnega državljanstva, človekovih pravic, razvoja in mednarodne humanitarne pomoči.

Kviz in dodatna gradiva bodo na voljo na razstavnem prostoru.



## DRUGO PREDDVERJE CD

9.00–18.00

### Spoznajte spletne portale kulturno-umetnostne vzgoje

Sodelujejo portali: Družinska pismenost, Igriva arhitektura, Kamra, Kulturni bazar, Knjižnice.si – portal slovenskih splošnih knjižnic, Kulturnik.si in Culture.si, Narodna in univerzitetna knjižnica, Register kulturne dediščine, SIGIC – Momus, RTV Slovenija – Televizijski portal, Skupnost muzejev Slovenije – pedagoški programi v slovenskih muzejih in galerijah, SiGledal, Šola filma, Zlata paličica

Udeleženci boste lahko skozi ves dan aktivno spoznavali spletne informacijske portale na področju kulturno-umetnostne vzgoje in drugih področij, ki se njo povezujejo. Kaj so prednosti tovrstnih portalov, kako jih lahko uporabljate pri svojem delu ali celo soustvarjate? Kje najti ideje za ustvarjalno preživetje prostega časa otrok in mladih ali kako najti možnosti za povezovanje z drugimi ustanovami in ustvarjalci? Kako vsebine vnesti v šolski, družinski ali delovni vsakdan?

Vabljeni v spletno stičišče v Drugem preddverju Cankarjevega doma!



# Kulturnik



MINISTRSTVO  
ZA KULTURO

## SIGIC

Slovenski glasbenoinformacijski center  
Slovenian Music Information Centre



SKUPNOST MUZEJEV SLOVENIJE



## STROKOVNO USPOSABLJANJE ZUNAJ CANKARJEVEGA DOMA:

### PO LJUBLJANSKIH ULICAH

#### Tematski sklop ENAKI V RAZLIČNOSTI

14.00–16.00

##### Ljubljanska feministična tura

voden ogled

Izvajajo: Jasmina Jerant, zavod Urbana Vrana

Ljubljanska feministična tura je nastala leta 2017 pod okriljem zavoda Urbana Vrana, pohvale pa prejema tako iz profesionalnih turističnih krogov in akademske sfere kot s feministične scene. Po njenem vzoru sta nastali tudi feministični turi v Beogradu in Reykjaviku. Tura z ženskim žarometom osvetli marsikatero zgradbo, ulico ali spomenik, ki tako zasijejo v povsem novi luči. Iz hudomušne in obenem kritične analize ne izpusti ne socializma ne kapitalizma, a tudi s pohvalami ne varčuje, saj se prikloni številnim preteklim bojem za pravice žensk, pa tudi spodbudnim sodobnim uspehom, ki jih Slovenija že dosega. Gre za ogled Ljubljane skozi feministična očala, pri čemer ne manjka zgod in prigod umetnic, arhitektk, političnih voditeljic, družbenih aktivistk, učiteljic, nun, članic Antifašistične fronte žensk, humanističnih, družboslovnih in naravoslovnih znanstvenic, bork za pravice žensk, zapornic, lastnic tovarn, tovarniških delavk, narodnih buditeljic, »čarovnic« in drugih žensk, ki so zaznamovale Ljubljano, Slovenijo in okoliške kraje. Četudi se lahko ob poslušanju ljubljanskih ženskih zgodb bodisi glasno krohotate bodisi tiho jokate, je eno gotovo – feministična tura vas ne bo pustila ravnodušnih.

**Zbor udeležencev: Gornji trg 9 (pred modno trgovino Draž).**



## SNG OPERA IN BALET LJUBLJANA, ŽUPANČIČEVA 1

10.30–11.15, 13.00–13.45

##### Ogled ljubljanske operne hiše

Izvajata: Janja Pikš/Janez Rozman, SNG Opera in balet Ljubljana

Na vodenem ogledu osrednje slovenske operne in baletne hiše boste udeleženci pobliže spoznali prenovljeno stavbo, zakulisje in male skrivnosti nacionalnega opernega gledališča. Opozorili vas bomo, na kaj je treba biti pozoren, ko izbiramo predstavo za otroke, kaj upoštevati ter kako oblikovati program operne in baletne vzgoje skozi vzgojno-izobraževalni sistem osnovne šole. Poleg tega vam bomo predstavili ponudbo ljubljanske Opere za prihajajočo sezono.

**Zbor udeležencev pred SNG Opera in balet Ljubljana, Župančičeva 1.**

9.30–11.00

##### Ogled zakulisja Opere in predstava *Prvo srečanje z opero*

avtorski projekt Petre Vrh Vrezec v sodelovanju s SNG Opera in balet Ljubljana

Poudarek na vsebinah za V in OŠ

Izvajajo: Petra Vrh Vrezec, Al Vrezec in Mihaela Rahne, zunanji sodelavci; ter Janja Pikš/Janez Rozman, SNG Opera in balet Ljubljana

Udeleženci v uvodnem delu spoznajo operno ustanovo. Sledi predstava *Prvo srečanje z opero*, katere namen je navdušiti otroke nad opernimi deli. Povezovalka z otroki poklepeta o skladateljih, opernih junakih in morebitnih predhodnih izkušnjah otrok z opero ter jih vodi skozi zgodbe opernih junakov. Tako pripravljene z večjim zanimanjem poslušajo najbolj znane melodije iz oper, kot so *Čarobna piščal*, *Seviljski brivec*, *Hoffmannove pripovedke* idr., ki jih izvedeta operna pevca.

**Zbor udeležencev pred SNG Opera in balet Ljubljana, Župančičeva 1.**

10.30–11.30

##### Delo baletnega ansambla

voden ogled delovanja baletnega ansambla, vaje za baletno predstavo *Gusar* in pogovor o predstavi, ki bo na ta dan doživela premierno uprizoritev

Poudarek na vsebinah za OŠ in SŠ

Izvajajo: Petar Đorčevski, Janja Pikš/Janez Rozman, SNG Opera in balet Ljubljana

Voden ogled ogrevanja baletnega ansambla in vaje, ki ga bo vodil umetniški vodja baleta SNG Opera in balet Ljubljana Petar Đorčevski. Voden ogled vaje je del

»opismenjevanja« za baletno gledališče. Udeleženci bodo spoznali »abecedo« klasičnega baleta in ozadje nastanka baletne predstave.

### Zbor udeležencev pred SNG Opera in balet Ljubljana, Župančičeva 1.

11.00–11.45

#### Ogled gledališkega ateljeja

Izvajajo: Matjaž Arčan s sodelavci, Gledališki atelje in Janez Rozman, SNG Opera in balet Ljubljana

Odkrivamo male skrivnosti nastajanja scenskih in kostumskih elementov za gledališke, operne in baletne predstave.

### Zbor udeležencev na križišču Erjavčeve in Prešernove ceste pri Predsedniški palači in v neposredni bližini Cankarjevega doma.



foto: arhiv SNG Opera in balet Ljubljana

## SLOVENSKA FILHARMONIJA, KONGRESNI TRG 10

12.00–13.00

#### Glasba od blizu v Slovenski filharmoniji

Izvajata: Helena Filipčič Gardina, Slovenska filharmonija; Franci Krevh, akademski glasbenik, tolkalci Orkestra Slovenske filharmonije

Udeležencem bomo predstavili cikel glasbenih matinej – Družinski abonma Slovenske filharmonije, ki je namenjen mlademu občinstvu. Vsak dogodek (glasbena pravljica, glasbeno-vizualna predstava, komentirani koncert ...) je prilagojen določeni starostni skupini in oblikovan na način vključevanja občinstva v proces dogajanja na odru. Pozitivne učinke aktivne udeležnosti pri glasbenem dogodku bomo pokazali z izvedbo tolkalnega kroga pod vodstvom akademskega tolkalca in izkušenega vodje tolkalnih srečanj za različne ciljne skupine, ki je za izvajanje tolkalnih krogov pridobil mednarodni certifikat. Tolkalni krog je več kot le izkušnja skupnega igranja na različna tolkala za usvajanje glasbenih prvin in spoznavanje glasbil; sproščeno vodeno skupinsko muziciranje je hkrati priložnost, da se udeleženci povežejo v medsebojno komunikacijo prek zvoka in dopustijo lastni kreativnosti prosto pot, ne glede na glasbeno predznanje.

Pedagoški delavci bodo na tem dogodku pridobili informacije o glasbeni ponudbi Slovenske filharmonije, oblikovani posebej za predšolske in šolske otroke, osvojili novo znanje o glasbenih prvinah in glasbilih, obenem pa v procesu lastnega zvočnega udejstvovanja spoznali inovativne pristope posredovanja glasbe otrokom, učencem in dijakom po principu doživljanja umetnosti.



foto: arhiv Slovenske filharmonije

## TUNEL LUTKOVNEGA GLEDALIŠČA LJUBLJANA, KREKOV TRG 2

14.00–15.30

#### Tematski sklop ENAKI V RAZLIČNOSTI

##### Nekje drugje

predstava in pogovor

Poudarek na vsebinah za OŠ

Avtorji: Zala Dobovšek, Nina Šorak, Tin Grabnar, Asja Kahrmanovič Babnik; režiser: Tin Grabnar, igra: Asja Kahrmanovič Babnik; avtor likovne podobe: Matija Medved; stop motion animacija: Matija Medved in Lea Vučko; dramaturginja: Zala Dobovšek; asistentka režiserja: Nina Šorak. Pogovor izvajata: mag. Sandra Jenko, Slovenski gledališki inštitut, in Ajda Rooss, Lutkovno gledališče Ljubljana.

Nekje drugje je pretresljiva zgodba o nesmiselnosti vojnih grozodejstev. Kakšen je svet vojnih grozot, če ga gledamo skozi otroške oči? Šele v tej perspektivi lahko do konca dojamemo nesmiselnost vojne. Ker je takšna tema kočljiva in boleča, velikokrat ostane zamolčana. Vendar je o njej nujno spregovoriti prav najmlajšim. Predstava vključuje vrsto sodobnih tehnoloških pristopov k lutkovnemu gledališču. Klasična lutkovna animacija se prepleta s prostorskimi video projekcijami in virtualnim risanjem.

Ogled predstave bo spremljal interaktiven pogovor o ustvarjalnem vključevanju gledališkega obiska v vzgojno-izobraževalno okolje. Spoznali bomo, kako lahko s pripravo in refleksijo obravnavamo teme, ki jih ponuja predstava.

Udeleženci dogodka bodo povabljeni na nacionalni strokovni posvet kulturno-umetnostne vzgoje na gledališkem področju **Pismenost za gledališče**, ki bo potekal 8. decembra 2020 v Cankarjevem domu v Ljubljani (več na strani 25).

foto: Jaka Varmuž



oči izriše nekaj, kar bi lahko opisali kot mešanico nemega filma, risanke in gledališča. Ponekod smešna, ponekod burna, predvsem pa nepredvidljiva zvočna slika plesalca dovoljuje svobodo, da brez besed in predvsem z gibom in mimiko pripovedujeta svoje zgodbe ter negujeta otroško domišljijo.

Predstavi bo sledil pogovor o pomenu in vplivu vključevanja ustvarjalnega giba oziroma plesa v predšolskem obdobju in sodelovanju plesnega umetnika z vrtcem. Tovrstni model sodelovanja spodbuja tudi ESS projekt *Razvijanje sporazumevalnih zmožnosti s kulturno-umetnostno vzgojo (SKUM)*. V okviru projekta je nastalo že veliko dobrih praks, ki potrjujejo prednosti povezovanja vrtcev z umetniki. Otroci se skozi ustvarjalni gib začnejo zavedati svojega telesa, razvijajo čut za prostor in orientacijo, za dinamiko in kakovost gibanja, predvsem pa za spontano izraznost in samostojno ustvarjalnost. Skozi ples utelešeno doživljajo svet okrog sebe. Ob tem razvijajo psihomotorične sposobnosti, socialne veščine, izražajo čustva in doživetja, ki jih ne zmorejo ubesediti ter lažje razumejo različne pojme in pojave. Ustvarjalni gib namreč sprošča otrokovo domišljijo, vodi do doživljanja in izražanja, krepi samoiniciativnost, inovativnost, občutek svobode in deluje povezovalno. Prisotnost umetnika v vrtcu pripomore, da naša občutja in doživetja še poglobimo.



## CENTER KULTURE ŠPANSKI BORCI, ZALOŠKA 61

11.00–12.30

**Oho**

plesna predstava s pogovorom

Poudarek na vsebinah za V (od 5. leta dalje) in OŠi

*Avtorstvo: Kristina Aleksova in Loup Abramovici; režija: Bojan Jablanovec; izvajalca: Kristina Aleksova in Loup Abramovici; asistentka režiserja: Anita Wach; kostumografija in scenografija: Olja Grubić; avtor glasbe: Andrej Fon; izvajalci glasbe: Andrej Fon, Jure Boršič, Gal Furlan; oblikovanje svetlobe: Leon Curk; produkcija: Zavod EN-KNAP. V pogovoru sodelujejo dr. Vesna Geršak, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, projekt SKUM; Nina Meško, Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, in Meta Lavrič, Center kulture Španski borci.*

Uveljavljena ekipa ustvarjalcev slovenske neodvisne scene vabi v barvit svet številnih zgodb, ki se porajajo in razblinjajo v sozvočju giba in glasbe. Ko predstava za svojo zgodbo jemlje gledališče samo in otroško domišljijo spodbuja prek lahkotnega prehajanja med kratkimi, hudomušnimi prizori, se nam pred



foto: Andrej Lamut

**SKUM**





## ŽE SEDAJ VABLJENI NA:

### **Branje kot vrednota?**

nacionalni strokovni posvet na področju bralne kulture  
8. septembra 2020 v Cankarjevem domu v Ljubljani

*Organizatorji: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, Ministrstvo za kulturo RS, Zavod RS za šolstvo, Andragoški center Republike Slovenije, Bralno društvo Slovenije, Javna agencija za knjigo RS, Mariborska knjižnica – Center za spodbujanje bralne pismenosti, Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS, Cankarjev dom v Ljubljani ter kulturne ustanove iz bralne kulture*

Na prvem celodnevem medresorskem strokovnem posvetu o bralni kulturi bomo razmišljali o nacionalnem pomenu skrbi za razvoj bralne pismenosti in bralne kulture zaradi sprejetja *Nacionalne strategije za razvoj bralne pismenosti*, govorili bomo o spodbujanju bralne kulture v družinah, delovnih okoljih, pomenu poznavanja sodobne (pa tudi kanonske) literature, o kulturi v medijih ter pomenu medpredmetnega povezovanja. Svoj glas bodo dobili tudi mladi. Ob vsem tem bomo prek predstavitev delavnic spoznali primere dobrih praks različnih projektov spodbujanja bralne pismenosti in bralne kulture. Vabljeni!

### **Pismenost za gledališče**

nacionalni strokovni posvet kulturno-umetnostne vzgoje na gledališkem področju

8. decembra 2020 v Cankarjevem domu v Ljubljani

*Organizatorji: Slovenski gledališki inštitut, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, Ministrstvo za kulturo RS, Zavod RS za šolstvo, Cankarjev dom v Ljubljani ter kulturne ustanove in ustvarjalci uprizoritvenih umetnosti*

Na drugem celodnevem strokovnem posvetu o kulturno-umetnosti vzgoji na področju gledališča se bomo posvetili vprašanju razvoja občinstva ter gledališkemu opismenjevanju otrok, mladine in strokovnih delavcev. V plenarnem delu vam bomo predstavili priročnik za spodbujanje gledališke pismenosti, ki bo izšel v letu 2020. Z interdisciplinarno skupino strokovnjakov bomo razmišljali o dejavnostih za razvoj aktivnega in kritičnega gledalca, o aktivnem vključevanju otrok in mladine ter spodbujanju ustvarjalnosti v gledališčih, vrtcih in v šolah. Ob tem bomo spoznali primere dobre prakse ustvarjalnega sodelovanja profesionalnih gledaliških ustanov in ustvarjalcev z vzgojno-izobraževalnimi zavodi. Popoldanski del izobraževanja pa bo namenjen praktičnim delavnicam, kjer lahko udeleženci aktivno preizkusite različne pristope in tehnike za dvig gledališke pismenosti. Vabljeni!



Avtorjem fotografij in slikovnega gradiva se zahvaljujemo za brezplačno objavo.

# Vabljeni!

## Več informacij na [www.kulturnibazar.si](http://www.kulturnibazar.si)

### Organizatorji



REPUBLIKA  
SLOVENIJA

MINISTRSTVO  
ZA KULTURO

MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,  
ZNANOST IN ŠPORT



Zavod Republike Slovenije za šolstvo

### Partnerja



REPUBLIKA  
SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,  
GOZDARSTVO IN PREHRANO

MINISTRSTVO ZA  
OKOLJE IN PROSTOR

### Častna pokroviteljica



Organizacija Združenih  
narodov za izobraževanje,  
znanost in kulturo

Slovenska  
nacionalna komisija  
za UNESCO

 **cankarjev dom**



**Kulturni  
bazar**  
2020